

**Міністерство освіти і науки України
ВСП «Новоушицький фаховий коледж
Подільського державного університету»**

Циклова комісія соціально-гуманітарних дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська мова

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Напрямок підготовки 14 «Електрична інженерія», 19 «Архітектура та будівництво»,
20 «Аграрні науки та продовольство», 27 «Транспорт»

(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність 142 «Енергетичне машинобудування», 192 «Будівництво та цивільна інженерія»,
201 «Агрономія», 205 «Лісове господарство», 208 «Агроінженерія», 275 «Транспортні технології»

(шифр і назва спеціальності)

Відділення транспортно-енергетичне, агроінженерне.

(назва відділення)

2020 рік

**Міністерство освіти і науки України
ВСП Новоушицький фаховий коледж
Подільського державного університету**

Циклова комісія соціально-гуманітарних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Заступник директора
з навчальної роботи

_____ **Л.В.Олійник**
“30” серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська мова

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Напрямок підготовки 14 «Електрична інженерія», 19 «Архітектура та будівництво»,
20 «Аграрні науки та продовольство», 27 «Транспорт»

(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність 142 «Енергетичне машинобудування», 192 «Будівництво та цивільна інженерія»,
201 «Агрономія», 205 «Лісове господарство», 208 «Агроінженерія», 275 «Транспортні технології»

(шифр і назва спеціальності)

Відділення транспортно-енергетичне, агроінженерне.
(назва відділення)

2020 рік

Робоча програма з дисципліни «**Українська мова**» для студентів I-II курсів

за напрямками підготовки: 14 «Електрична інженерія», 19 «Архітектура та будівництво»,
20 «Аграрні науки та продовольство», 27 «Транспорт»,

спеціальностями: 142 «Енергетичне машинобудування», 192 «Будівництво та цивільна інженерія»,
201 «Агрономія», 205 «Лісове господарство», 208 «Агроінженерія», 275 «Транспортні технології»,

розроблена згідно Навчальної програми для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання 10-11 класи, РІВЕНЬ СТАНДАРТУ, затвердженої Міністерством освіти і науки України, Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407.

Розробник: **Кардаш Ольга Михайлівна**, спеціаліст.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії соціально-гуманітарних дисциплін.

Протокол від ____ серпня 2020 року № 1.

Голова циклової комісії _____ Бідна В.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів –	Галузь знань _____ (шифр і назва)	базова	
Модулів – 7	Напрямок підготовки		
Змістових модулів – 7	Загальноосвітня підготовка	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання	Спеціальність (професійне спрямування): _____	1-й	2-й
_____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 140		1-2-й	3-4-й
		Лекції	
		80 год.	60 год.
в тому числі: аудиторних – 140 самостійної роботи студента - 0	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Повна загальна середня освіта, молодший спеціаліст	Практичні, семінарські	
		20+6 год.	18+4 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		0 год.	0 год.
		Індивідуальні завдання:	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування компетентного мовця, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості.

Відповідно до напрямку профільного навчання (рівень стандарту) визначено такі **завдання** вивчення української мови на першому та другому курсах коледжу:

- формування ціннісного ставлення до української мови як державної мови України;
- формування предметної і ключових компетентностей;
- формування духовного світу студентів, цілісних світоглядних уявлень, системи загальнолюдських, національних, особистісних ціннісних орієнтирів;
- навчання засобами мови пізнавати світ, облаштовувати гармонійне співіснування в ньому, зберігати й передавати культурні набуток, виражати емоції й почуття, розв'язувати життєві проблеми;
- формування мовленнєвої культури, раціональної мовленнєвої поведінки;
- розвиток логічного і критичного мислення, творчої уяви;
- формування мовного смаку, мовного чуття і мовної стійкості, сприяння усвідомленню краси й естетики української мови.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Очікувані результати 1	К-сть годин 2	Зміст навчального матеріалу	
		Мовна змістова лінія 3	Мовленнєва змістова лінія 4
<p><u>Знаннєвий компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> розуміє суть понять «лексикографія», «словник», «довідник», «довідкова література»; називає основні типи словників; усвідомлює важливість умінь систематизувати, зіставляти, аналізувати, узагальнювати й використовувати інформацію, яка міститься в лексикографічних джерелах, довідниках, ресурсах мережі Інтернет.</p> <p><u>Діяльнісний компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); володіє ефективними прийомами пошуку необхідної інформації в різних лексикографічних джерелах, зіставляє й аналізує її; користується у разі потреби, лексикологічними джерелами, виділяє необхідну інформацію з лексичних словників різного типу (тлумачного, словника синонімів, антонімів, іншомовних слів, фразеологічного та ін.) і довідників, у тому числі мультимедійних; висловлює припущення про достовірність наявної інформації; виявляє недостовірність одержуваної інформації, прогалини в</p>	3 год.	<p>Вступ</p> <p>Лексикографія. Сучасні лексикографічні джерела: словники, довідкова література (у числі на електронних носіях). Інформативна й нормативна функції їх. Основні типи словників. Довідкові медіаресурси.</p>	<p><i>Види роботи (рекомендовані):</i> складання й редагування словникових статей; здійснення лексикографічного пошуку; тлумачення значення слова різними способами; укладання словників-мінімумів «Складні випадки наголошування», «Незнайомі слова», тематичних словників-мінімумів тощо; обговорення теми «Словники в нашому житті»; диспут на тему: «Не</p>

інформації й заповнює їх;

використовує знайдену інформацію для пояснень як докази й факти в різних навчальних і практичних ситуаціях, ситуаціях моделювання й проектування.

Ціннісний компонент

Учень/учениця:

демонструє любов і повагу до рідного слова, гордість за багатство і красу української мови;

висловлює своє ставлення до знайденої інформації;

усвідомлює важливість потреби пошуку додаткової інформації для розв'язання навчальних завдань і самостійної пізнавальної діяльності;

зберігає необхідні лексикографічні видання, цінну інформацію на персональному комп'ютері, у домашній бібліотеці.

Емоційний компонент

Учень/учениця:

виражає засобами мови адекватні почуття і враження від результатів роботи.

Поведінковий компонент

Учень/учениця:

відповідально ставиться до кожного вжитого слова;

демонструє інтерес до нових слів й активність у збагаченні власного словникового запасу.

бійтесь заглядати у словник: Це пишний яр, а не сумне провалля...» (М. Рильський).

Соціокультурна змістова лінія

Виразальні можливості української мови. Українська мова й відображена в ній національна культура.

Як відновити джерела формування високої мовної культури. Словники – музеї слів (С. Пушик). Вишукана мова – моя мрія. Краса довкілля в слові. Естетична функція слова. Мій активний словниковий запас.

Українська мова – стратегічний ресурс України. Магія українського слова.

Наскрізні лінії

1. Здоров'я і безпека.

Стан мовленнєвого середовища – основа життєздатності етносу.

2. Громадянська відповідальність.

Відповідальне ставлення до кожного вжитого слова.

3. Екологічна безпека і сталий розвиток.

Прагнення захистити довкілля від згубного впливу соціуму. Чисте подвір'я – чиста планета.

4. Підприємливість і фінансова грамотність.

Піклування про власний розвиток. Активна участь у житті суспільства.

1	2	3	4
<p><u>Знаннєвий компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> <i>розуміє</i> суть понять «лексична норма», «лексичне значення слів», «лексична сполучуваність слів», «слово і контекст», «лексична помилка»; <i>розуміє</i> суть понять «порушення лексичної норми», «фразеологізми», «стилістичне забарвлення фразеологізмів»; <i>пояснює</i> загальні принципи класифікації словникового складу української мови; <i>пояснює</i> найпоширеніші випадки порушення лексичної норми; <i>визначає</i> роль і стилістичні можливості вивчених лексичних одиниць, комунікативно доцільно використовує їх у власному мовленні; <i>визначає</i> роль і доречність використання фразеологічних засобів мови, стилістичну функцію їх; <i>розуміє</i> відмінності між лексичними, фразеологічними синонімами; <i>доречно використовує</i> їх у тексті; <i>усвідомлює</i> відмінність між фразеологічними синонімами й антонімами;</p>	<p>1 год</p> <p>10 год.</p>	<p>Поняття норми в сучасній українській літературній мові Нормативне й ненормативне мовлення. Типи норм.</p> <p>Лексична норма Лексична помилка. Лексичне значення слова. Слово і контекст; залежність значень слова від контексту. Слововживання: вибір слова, лексична сполучуваність. Слова власне українські й</p>	<p><i>Види роботи (рекомендовані):</i> <i>укладання</i> словника рідко вживаних слів; <i>укладання</i> тематичного словника українських фразеологізмів; <i>укладання</i> словника фразеологізмів у творах українських письменників; <i>укладання</i> словника небажаних запозичень «Свої не гірші заморян»; <i>складання</i> плану роботи на тиждень; <i>складання</i> плану дозвілля на канікули;</p>

використовує лексичну синонімію як засіб виправлення невинуватених повторів, як засіб зв'язку речень у тексті;
 правильно й доречно *використовує* фразеологізми відповідно до стилістичного забарвлення їх.

Діяльнісний компонент

Учень/учениця:

організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує);

організовує й планує навчальне співробітництво з учителем та однокласниками;

працює в групі й *набуває досвіду* такої роботи;

дотримується лексичної норми в усних і писемних висловленнях;

уживає слова відповідно до їхніх лексичних значень, *правильно використовує* у мовленні багатозначні слова, синоніми, антоніми, омоніми, слова в переносному значенні з урахуванням стилю мовлення;

додержується лексичної сполучуваності слів;

виявляє й усуває порушення лексичних норм, норм слововживання;

оцінює власне й чуже мовлення з погляду точного, доречного й виразного слововживання;

висловлює критичне ставлення стосовно вживання українських слів у невласливому їм значенні, невмотивованого використання запозичень;

аналізує різні ситуації мовлення, виділяє учасників спілкування, визначає їхні наміри;

практично засвоює морально-етичні й психологічні принципи спілкування і співпраці;

висловлює міркування й пропозиції щодо гармонізації спілкування.

Ціннісний компонент

запозичені.

Виправдані й небажані запозичення.

Лексичні й фразеологічні синоніми, антоніми.

Синонімічне багатство української мови.

Пароніми. Запобігання помилок у вживанні паронімів.

Найпоширеніші випадки порушення лексичної норми.

Кальки з інших мов, недоречне вживання українських слів у невласливому їм значенні.

Основні групи фразеологізмів, багатозначність, синонімія й антонімія фразеологізмів.

Уживання слів у фразеологізмах відповідно до їхнього стилістичного забарвлення.

Утвердження

виступ під час дискусії «*Які слова руйнують наше життя?*»; «*Інтернет зближує чи накопичує самотність?*»;
написання есе «*Прекрасна мить життя*», «*Чарівність і могутність слова*»;
редагування текстів;
написання відгуку про сайт відомої людини;
складання тексту рекомендаційного характеру «*Як уникати помилок у мовленні*»;
написання повідомлення на тему «*Лексичну норму відображають і утверджують насамперед словники*»;
добір і складання лінгвістичних мініатюр про правильність мовлення;
переказування художнього тексту;
складання плану

<p><i>Учень/учениця:</i> <i>виявляє</i> в текстах та обґрунтовує особистісні й загальнолюдські цінності; <i>висловлює</i> власне розуміння цінностей. <i>демонструє</i> повагу до себе й інших, добираючи і вживаючи потрібні слова.</p> <p style="text-align: center;"><u>Емоційний компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> <i>висловлює</i> адекватні почуття і враження від почутого й прочитаного; <i>уміє керувати</i> почуттями відповідно до обставин.</p> <p style="text-align: center;"><u>Поведінковий компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> <i>демонструє</i> на уроках активність, ініціативність, відповідальність, комунікабельність, уміння налагоджувати стосунки під час групової діяльності.</p>		<p>лексичної норми в словниках української мови (повторення й узагальнення).</p>	<p>проведення зимових канікул; <i>складання</i> паспорта слова; <i>підготовка проектів</i> «Музей одного слова» (систематизація інформації про певне слово з різних лексикографічних джерел), «Фразеологічне багатство творів Мирослава Дочинця»; «Синоніми у творах Михайла Стельмаха»; <i>переказування</i> текстів різних стилів із творчим завданням; <i>дискусія</i> на тему: «Чи потрібні мові запозичення?»; <i>виступ</i> під час дискусії «Грубість – духовна слабкість чи демонстрування сили?»; <i>написання</i> есе «З чого зіткане щастя?»; <i>збагачення</i> тексту синонімами; <i>складання</i> тексту</p>
--	--	--	---

			рекомендаційного характеру «Як уникати конфліктів з друзями»; написання повідомлення на тему «Жорстокі слова»; переказування публіцистичного тексту.
--	--	--	---

Соціокультурна змістова лінія

Чудова думка втрачає всю свою цінність, коли вона погано висловлена (Вольтер). Моє слово – моя відповідальність. Слово – носій добра, істини й краси. Повноцінне функціонування мови – запорука розквіту держави. Мова злагоди й гармонії. Мій лексичний арсенал. Відновлення історичної пам'яті та формування почуття національної гідності. Повага до національно-культурних цінностей інших народів.

Наскрізнi лінії

1. Здоров'я і безпека.

Взаємозв'язок сприятливого стану мовленнєвого середовища і здоров'я людини. Мова творить і мова руйнує. Лікувальні властивості слова. Цілеспрямований розвиток власних фізичних і духовних сил, волі, можливостей свого організму.

2. Громадянська відповідальність.

Відповідальність за мовні вчинки. Відповідальність за результати спільної роботи. Мовний режим у родині й школі. Мовне обличчя мого міста (села). Мова – важливий чинник самовизначення нації, надійна основа розвитку країни. Вірність ідеям, принципам народної моралі та духовності. Розуміння громадянського обов'язку, готовність у будь-який час стати на захист Вітчизни.

3. Екологічна безпека і сталий розвиток.

Життєздатність людини й екологія слова. Мова злагоди й гармонії. Українська мова – живий організм – сад. Стимулювання відповідальності у сфері охорони довкілля. Раціональне використання води й ґрунтів. Піклування про цілісність і недоторканість природного світу навколо нас.

4. Підприємливість і фінансова грамотність.

Піклування про саморозвиток як активний внесок у розвиток суспільства. Виховання потреби враховувати інтереси й особливості своїх партнерів.

9 год.	<p style="text-align: center;"><u>Знаннєвий компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> розуміє суть понять «риторика», «мовленнєва ситуація», «мовець», «аудиторія», «текст», «комунікативний намір», «мовленнєвий вчинок»; усвідомлює важливість риторики й риторичних умінь; називає умови успішного спілкування; риси, притаманні цікавому мовцеві, гарному співрозмовникові; називає етапи підготовки виступу; відрізняє мовленнєву дію й мовленнєвий вчинок; виявляє комунікативні наміри мовця.</p> <p style="text-align: center;"><u>Діяльнісний компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); володіє навичками ознайомлювального й вивчального читання; уміє моделювати аудиторію; налагоджує контакт зі слухачем (слухачами); визначає естетичні риси мовлення; аналізує чужий і власний текст; висловлює припущення щодо ролі риторичних знань у житті людини; виявляє причини успішного мовлення; знаходить і зіставляє різні тексти публічних виступів; пропонує способи вдосконалення риторичних навичок, набуття досвіду виступати публічно;</p>	<p>Практична риторика Риторика як мистецтво, наука й навчальна дисципліна. Роль риторики в сучасному світі. Мовленнєва ситуація. Елементи мовленнєвої ситуації (мовець (адресат), слухач (аудиторія), предмет мовлення, умови успішного спілкування. Особистість мовця (чарівність, артистизм, упевненість у собі, ширість, обізнаність, об'єктивність, доброзичливість). Риси гарного співрозмовника. Вимоги до мовлення оратора. Комунікативний стан мовця. Аудиторія (слухач, слухачі). Види слухання. Цілі слухання. Моделювання аудиторії. Контакт з аудиторією. Прийоми налагодження контакту. Текст як одиниця спілкування. Етапи підготовки тексту виступу. Види читання і записування тексту виступу. Естетика тексту. Ефективність мовлення. Стратегія і тактика мовленнєвої поведінки. Комунікативний</p>	<p><i>Види роботи (рекомендовані):</i> моделювання аудиторії; моделювання ситуації спілкування; аналіз змісту висловлень; переказування вірцевих текстів промов; складання плану виступу; підготовка композиційних частин виступу (вступу, основної частини і висновків); підготовка різних варіантів вступу і висновку до конкретної теми; написання тексту публічного виступу; запам'ятовування тексту виступу; тренування виступу; добір аргументів до конкретної тези; добір фразеологізмів до теми виступу; аналіз власного і чужих виступів; визначення комунікативних намірів мовців за текстом промови; оцінювання мовленнєвого вчинку; висловлення особистого ставлення до почутого.</p>
--------	--	--	---

<p><i>готує текст виступу; виступає публічно; порівнює, аналізує, оцінює мовленнєві вчинки тощо.</i></p> <p><u>Ціннісний компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця: висловлює своє ставлення до риторики; відчуває відповідальність за мовленнєві вчинки; розглядає мову й уміння спілкуватися як цінність; має в домашній бібліотеці зразки гарних публічних промов, словники, довідники.</i></p> <p><u>Емоційний компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця: відчуває задоволення від добре виголошеної промови; уболює за результати своєї роботи; захоплюється гарними промовами відомих ораторів, прагне наслідувати їх.</i></p> <p><u>Поведінковий компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця: ініціює обговорення публічних промов; висловлює пропозиції щодо вдосконалення риторичної майстерності; демонструє впевненість під час виголошення промови; бере на себе відповідальність за свої мовленнєві вчинки; демонструє небайдужість, активність у розгляді питань теми.</i></p>	<p>намір. Мовленнєвий вчинок. Мовленнєва подія.</p>	
---	---	--

Соціокультурна змістова лінія

Привабливість і цінність життя. Упорядкування життєвих пріоритетів. Освіта як складник успіху. Приклади цінностей та етичної

поведінки. Суспільні статуси людини. Принципи як «центри» людського життя. Культура мовлення пов'язана з культурою мислення. Ознаки толерантної поведінки.

Наскрізнi лiнii

1. Здоров'я i безпека.

Хорошi й поганi звички. Звички, що руйнують наше життя. Подолання залежностi вiд згубних звичок.

2. Громадянська вiдповiдальнiсть.

Турбота про iнших. Приклади вiдповiдального ставлення до життя й навчання. Колективна й особиста вiдповiдальнiсть.

3. Екологiчна безпека i сталий розвиток.

Екологiчні проблеми твого краю. Цiкавi й кориснi справи. Жити у злагодi з природою й людьми. Екологiя мовлення.

4. Пiдприємливiсть i фiнансова грамотнiсть.

Формула успiху людини. Доброчиннiсть як найбільша цiннiсть i шанована риса лiдера. Планування фiнансового добробуту. Переваги, загрози, недолiки улюбленої справи. Фiнансовий контроль. Вiдповiдальнiсть за фiнансовi проблеми в родинi.

1	2	3	4
5 год.	<p><u>Знансвий компонент</u></p> <p>Учень/учениця: розумiє суть понять «норма», «орфоепiя», «орфоепiчна помилка», «орфоепiчна норма», «милосвучнiсть», «наголос», «логiчний наголос»; усвiдомлює важливiсть дотримання орфоепiчної норми для сучасного компетентного мовця;</p> <p><u>Дiяльнiсний компонент</u></p> <p>Учень/учениця: органiзовує свою дiяльнiсть (мотивує, ставить цiлi, планує, прогнозує, контролює, здiйснює рефлексiю, коригує); виявляє й аналізує факти порушення орфоепiчної норми; працює з орфоепiчним словником i словником наголосiв; спiввiдносить в уявi звук i букву; аналiзує своє й чуже усне мовлення;</p>	<p>Орфоепiчна норма</p> <p>Орфоепiчна помилка. Орфоепiчний словник. Поняття милосвучностi. Чергування у//в, i//й як засiб милосвучностi. Основнi правила вимови голосних звукiв. Основнi правила вимови приголосних звукiв. Наголос. Основнi правила наголошування слiв. Нормативний наголос. Варiантне наголошування слiв в українськiй мовi. Словорозрiзнявальний наголос.</p>	<p><i>Види роботи (рекомендованi):</i> сприймання на слух чужого мовлення й аналiз його; виразне читання текстiв рiзної жанрово-стильової належностi; iнформацiйний виступ на тему «Можливостi українського наголосу»; дiалогування з учителем, учнями; написання есе на тему «Наголос – душа слова»; виразне читання улюблених поезiй напам'ять. усне переказування текстiв рiзних стилiв iз творчим завданням;</p>

добирає додаткову інформацію з теми;
висловлює припущення про важливість орфоепічної норми.

Ціннісний компонент

Учень/учениця:
висловлює своє ставлення до чужих думок;
відчуває відповідальність за мовленнєвий вчинок, дотримання орфоепічної норми у власному мовленні.

Емоційний компонент

Учень/учениця:
висловлює адекватні почуття і враження від сприйнятого на слух чужого мовлення, читання текстів різних жанрів і стилів.

Поведінковий компонент

Учень/учениця:
ініціює обговорення складних або суперечливих питань з теми;
висловлює пропозиції щодо вдосконалення культури мовлення;
демонструє бажання долати труднощі в опануванні теми;
виявляє активність у розгляді питань теми.

Форморозрізнявальний наголос.
Діалектний наголос.
Складні випадки наголошування слів.

Соціокультурна змістова лінія

Право кожного бути самим собою. Успіх – це результат безперервної й наполегливої діяльності. Самоосвіта – шлях до успіху. Володіти інформацією – володіти світом.

Наскрізнi лінії

1. Здоров'я і безпека.

Мовна гігієна. Гігієна думок. Загартування протягом року. Говорити про себе й інших лише з повагою. Гумор – антибіотик від туги й депресії.

2. Громадянська відповідальність.

Відповідальність за мовлене слово. Кроки до успіху. Успіх приходить до сміливих.

3. Екологічна безпека і сталий розвиток.

Піклування про цілість і недоторканність природного світу довкола нас – наш обов’язок. Свіже повітря, активний подих – основа здоров’я.

4. Підприємливість і фінансова грамотність.

Як заробляти гроші у шкільному віці. Вчитися розпоряджатися грошима. Боргова пастка.

1	2	3	4
20 год.	<p><u>Знаннєвий компонент</u></p> <p>Учень/учениця:</p> <p>з’ясовує суть понять «орфографічна норма», «орфограма», «орфографічна помилка», «орфографічний словник»;</p> <p>усвідомлює важливість дотримання орфографічної норми для сучасного компетентного мовця;</p> <p>знає правила українського правопису.</p> <p><u>Діяльнісний компонент</u></p> <p>Учень/учениця:</p> <p>організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує);</p> <p>виявляє й пояснює порушення орфографічної норми;</p> <p>працює з орфографічним словником;</p> <p>застосовує знання на практиці;</p> <p>аналізує факти порушення орфографічних норм;</p> <p>висловлює припущення про написання того чи того слова;</p> <p>виявляє аналогії в написанні слів (<i>гривень – пісень</i>);</p> <p>знаходить і аналізує додаткову інформацію з теми.</p>	<p><u>Орфографічна норма</u></p> <p>Орфограма. Орфографічна помилка.</p> <p>Орфографічний словник.</p> <p>Принципи української орфографії.</p> <p>Ненаголошені е, и в корені слова.</p> <p>Апостроф.</p> <p>Позначення м’якості приголосних.</p> <p>Чергування голосних.</p> <p>Чергування приголосних в українській мові.</p> <p>Зміни приголосних при збігові їх у процесі словотворення.</p> <p>Спрощення приголосних.</p> <p>Подвоєння та подовження приголосних.</p> <p>Правопис префіксів.</p> <p>Правопис суфіксів.</p> <p>Уживання великої літери.</p> <p>Правила перенесення слів із</p>	<p><i>Види роботи (рекомендовані):</i></p> <p><i>редагування чужого тексту;</i></p> <p><i>підготовка конспекту тексту наукового стилю;</i></p> <p><i>добір слів для словникового диктанту;</i></p> <p><i>модельовання «Карти пам’яті» складних орфографічних тем;</i></p> <p><i>письмове докладне переказування текстів різних стилів;</i></p> <p><i>написання есе на теми: «Життя в гармонії з природою», «Моє бачення сучасної школи», «Чого варто уникати в спілкуванні», «Ціна небалості», «Гаджети чи реальне спілкування?»;</i></p> <p><i>письмове обґрунтування свого вибору на визначену тему («Електронна чи паперова книга?»), «Улюблений вид дозвілля», «Мій вибір – здоровий спосіб життя», «Чи може зашкодити неграмотне</i></p>

<p style="text-align: center;"><u>Ціннісний компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> висловлює своє ставлення до написаного (прочитаного) відчуває відповідальність за дотримання орфографічних норм.</p> <p style="text-align: center;"><u>Емоційний компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> висловлює адекватні почуття і враження від почутого або прочитаного; відчуває задоволення від власних досягнень.</p> <p style="text-align: center;"><u>Поведінковий компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> ініціює обговорення складних або суперечливих питань з теми; висловлює пропозиції щодо вдосконалення культури мовлення; демонструє небайдужість до труднощів в опануванні теми однокласниками, активність у розгляді питань теми; сприймає орфографічну грамотність як статусну річ; демонструє наміри щодо вдосконалення власної орфографічної грамотності.</p>	<p>рядка в рядок. Написання складних слів разом, окремо, з дефісом. Написання слів іншомовного походження. Правило «дев'ятки». Складні випадки написання прізвищ. Складні випадки написання географічних назв. Розрізнення прислівників і співзвучних сполук (збоку – з боку, зрештою – з рештою, всередині – в середині тощо). Правила написання їх. Написання не, ні з різними частинами мови Правила графічних скорочень слів.</p>	<p><i>письмо?»</i>, «<i>Чи потрібно вчитися заощаджувати?»</i>, «<i>Чи важливо бути пунктуальним</i>», «<i>Ця музика надихає</i>», «<i>Мій вибір – жити й творити в Україні</i>», «<i>Що означає «бути відповідальним»?»</i>»); письмове прохання довільного змісту; написання ділового листа; складання ієрархії життєвих цілей; обговорення тексту рекламного характеру; коментування висловлень відомих людей про читання; продукування і редагування текстів; написання диктантів; складання карти своїх мрій; обговорення тексту публіцистичного стилю; коментування висловлень відомих людей про ставлення до свого здоров'я.</p>
---	--	---

Соціокультурна змістова лінія

Гуманний світ. Уміння любити й бути щасливим. Життєві цілі. Благодійність як норма життя. Волонтерство в сучасній Україні. Порозуміння з друзями. Ознаки гармонійних стосунків між дітьми й дорослими. Як відновити довіру. Чи варто довіряти людям. Норми суспільної поведінки.

Наскрізні лінії

1. Здоров'я і безпека.

Позитивні емоції – запорука здоров'я людини. Життя без конфліктів. Безпечне дозвілля.

Екологічна безпека і здоров'я людини. Покращення середовища життя в міській і сільській місцевості.

2. Громадянська відповідальність.

Сила волі. Відповідальність за чистий простір довкола себе. Відповідальність за кожне написане слово.

Надійність і довіра у стосунках. Обов'язок перед рідними, друзями. Громадянські цінності. Взаємодія громадян заради спільного блага.

3. Екологічна безпека і сталий розвиток.

Досягнення гармонії з природою. Читання книг як засіб розвитку людини й суспільства. Безпека на воді. Небезпечні розваги молоді.

Міра відповідальності за небале ставлення до природи. Темп міського життя і втрата соціальних зв'язків між людьми.

4. Підприємливість і фінансова грамотність.

Мої заощадження. Фінансова відповідальність кожного.

Інноваційність і творчість – передумова успіху. Повага до чужої власності.

1	2	3	4
12 год.	<u>Знаннєвий компонент</u> <i>Учень/учениця:</i> <i>розуміє</i> суть поняття «морфологічна норма»; <i>усвідомлює</i> зв'язок морфологічної норми з граматичним значенням і граматичними категоріями самостійних і службових частин мови; <i>розрізняє</i> морфологічні норми, пов'язані з особливостями класифікування, словозміни, вживання й поєднання різних частин мови в усному мовленні й на письмі; <i>знає</i> норми вживання самостійних та службових частин мови в усному та писемному мовленні; <i>виявляє й аналізує</i> порушення морфологічних норм; <i>додержує</i> правил написання відмінкових закінчень відмінюваних частин мови; <i>коментує</i> норми використання самостійних і службових частин мови та узгодження їх, покликаючись на правила та	<u>Морфологічна норма</u> Морфологічна помилка. Іменник. Рід іменників (складні випадки узгодження роду іменників типу <i>кір, дріб, біль, нежить, пил, степ, ступінь, путь</i> та ін. з іншими частинами мови). Паралельні родові форми іменника (<i>зал – зала, птах – птаха, плацкарт – плацкарта</i> тощо). Іменники чоловічого та жіночого роду, що означають назви людей за діяльністю (<i>поет – поетеса, поетка; директор – директорка,</i>	<i>Види роботи (рекомендовані):</i> <i>складання діалогів</i> із використанням іменників на позначення назв осіб за родом діяльності у формі чоловічого та жіночого роду; <i>складання речень</i> з іменниками спільного роду (<i>бідолаха, причепа, базіка, трудяга, ледащо, шульга, староста, ручище, забудько тощо</i>); <i>складання розповіді</i> про подорож Україною або світом із зазначенням назв мешканців відвіданих місць. <i>написання пропозиції</i> однокласникові/однокласниці спільно спланувати дозвілля у

граматичні закономірності слововживання.

Діяльнісний компонент

Учень/учениця:

організовує власну діяльність щодо засвоєння морфологічних норм української мови (визначає мету, цілі засвоєння навчального матеріалу, пов'язує вивчене з теми із практичною діяльністю);

планує і проєціює застосування здобутих знань, набутих умінь і навичок у позанавчальних комунікативних ситуаціях;

проводить рефлексію власної мовленнєвої діяльності з погляду додержання морфологічних норм, за потреби корегує її;

користується словниками, довідковою літературою й електронними ресурсами для перевірки й удосконалення власного рівня засвоєння морфологічної норми;

аналізує усні й письмові тексти з погляду додержання морфологічних норм.

Ціннісний компонент

Учень/учениця:

висловлює критичне ставлення до опрацьованого дидактичного матеріалу.

Поведінковий компонент

Учень/учениця:

відчуває відповідальність за власний рівень мовленнєвої культури, зокрема за додержання морфологічних норм в усному й писемному мовленні;

ініціює конкретні заходи, бере участь у моделюванні навчальних ситуацій, спрямованих на поліпшення умов

робітник – робітниця та ін.).

Іменники спільного і подвійного роду. Визначення роду невідмінюваних іменників та аббревіатур, правила вживання їх. Іменники, що мають лише форму однини або множини.

Складні випадки відмінювання іменників.

Закінчення іменників І відміни в орудному відмінку.

Закінчення іменників чоловічого роду II відміни в родовому відмінку. Відмінкові закінчення іменників з конкретним та абстрактним значенням (терміна – терміну, феномена – феномену).

Паралельні закінчення іменників чоловічого роду давального відмінка (-ові, -еві (-єві) , -у (-ю)); іменників знахідного відмінка (назв побутових предметів (уз'яв олівець – уз'яв олівця, написав лист – написав листа); іменників місцевого відмінка однини (на коні – на коневі, в ліжку – на ліжкові, в гаї – в гаю, на торзі – на торгу); іменників місцевого відмінка множини (кістками –

вихідний день й згоди/відмови у відповідь;

написання електронного листа;

написання привітання близькій людині;

написання застережень молодшим дітям щодо безпечної поведінки на воді й біля водойм;

висловлення співчуття близькій людині;

написання звернення до громадян міста (села) щодо чистоти довкілля;

коментування висловлень відомих людей щодо збереження природи;

оголошення приватного змісту;

переказування тексту наукового чи публіцистичного стилю, що містить незмінювані іменники;

усне переказування тексту публіцистичного стилю.

написання есе за змістом висловів народної мудрості;

висловлення прохання про допомогу;

висловлення подяки незнайомим людям за допомогу;

написання есе про явище природи, що викликає найбільше захоплення й здивування;

коментування новин тижня,

<p>засвоєння морфологічних норм; <i>висловлює</i> пропозиції щодо подолання труднощів у засвоєнні проблемних питань з теми; <i>демонструє</i> небайдужість у розгляді питань додержання морфологічних норм, помічає і коректно виправляє морфологічні помилки у власних і чужих усних і письмових текстах.</p>	<p><i>костями, крильми – крилами, чобітьми – чоботями</i> тощо). Закінчення іменників III відміни в орудному відмінку. Словозміна іменників IV відміни. Особливості кличного відмінка. Творення й відмінювання чоловічих та жіночих імен по батькові.</p>	<p>висвітлених на місцевому телеканалі; <i>планування</i> колективної роботи з розподілом ролей кожного учасника; <i>усне висловлення</i> на тему «Весняне пробудження природи».</p>
--	---	--

Наскрізнi лiнii

1. Здоров'я і безпека.

Активний і здоровий спосіб життя – запорука довголіття. Уміння насолоджуватися життям щодня і цінувати його. Мандрівки рідним краєм надихають і приносять насолоду й позитивні емоції.

2. Громадянська відповідальність.

Відповідальність за своє здоров'я. Дотримання даного слова. Важливість соціальних контактів.

3. Екологічна безпека і сталий розвиток.

Бережне ставлення до рослинного світу рідного краю. Споживання природних багатств з урахуванням інтересів нинішнього й майбутніх поколінь. Право на сприятливе довкілля. Ознаки екологічної кризи в Україні. Забезпечення якості життя в Україні. Ще назва є, а річки вже немає (Л. Костенко).

4. Підприємливість і фінансова грамотність.

Планування власного бюджету. Планування бюджету колективної мандрівки. Петро Яцик – українець, який відмовився бути бідним.

1	2	3	4
7 год.	<p><u>Знаннєвий компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> розуміє суть понять «суперечка», «дискусія», «диспут», «полеміка», «теза», «аргумент», «сильний аргумент», «слабкий аргумент»; <i>усвідомлює</i> життєву важливість діалогу ;</p>	<p><u>Практична риторика</u></p> <p>Суперечка як вид комунікації. Різновиди суперечки. Правила ведення суперечки. Аргументи й докази. Полемічні прийоми.</p>	<p><i>Види роботи (рекомендовані):</i> визначення теми й мети суперечки; визначення предмета суперечки; <i>формування</i> позиції, погляду на проблему; збирання матеріалу, аргументів</p>

<p>знає різновиди суперечок; називає правила ведення суперечки.</p> <p><u>Діяльнісний компонент</u></p> <p>Учень/учениця: організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); володіє полемічними прийомами; добирає аргументи на підтвердження чи спростування висловленої тези; аналізує чужі аргументи; висловлює припущення про недостовірність аргументів; виявляє сильні й слабкі аргументи; готується до суперечки; ставить різноманітні запитання.</p> <p><u>Ціннісний компонент</u></p> <p>Учень/учениця демонструє: готовність до критичного мислення; готовність висловлювати власну думку; жвавий інтерес до дискусійних питань; упевненість під час захисту своєї позиції, цінностей.</p> <p><u>Емоційний компонент</u></p> <p>Учень/учениця: висловлює адекватні почуття і враження від результатів роботи.</p> <p><u>Поведінковий компонент</u></p> <p>Учень/учениця: демонструє високу культуру поведінки.</p>	<p>Мистецтво відповідати на запитання.</p>	<p>для виступу; збирання інформації про учасників суперечки; аналіз аргументів суперника; спростування позиції суперника; формулювання запитань суперникові; дискусія на тему: «Гроші. Навіщо збирати? Де зберігати? На що витратити? Як заощаджувати?», «Мовна мода – це добре чи погано?».</p>
--	--	--

Соціокультурна змістова лінія

Як відновити джерела формування високої мовної культури. Мовний простір у моєму місті (селі), моїй родині. Мовний режим у школі. Мова у

книзі рекордів України.

Наскрізнi лiнii

1. Здоров'я i безпека.

Здоров'я як особистiсна цiннiсть. Мовний режим у школi й мiстi (селi).

2. Громадянська вiдповiдальнiсть.

Вiдповiдальнiсть за мовнi вчинки. Вiдповiдальнiсть за результати спiльної роботи. Вiдповiдальнiсть за прийняте рiшення.

3. Екологiчна безпека i сталий розвиток.

Жити в гармонiї з суспiльством. Вiдновлюванi джерела енергiї. Заощадження тепла й енергiї. Збереження бiологiчного рiзноманiття Землi. Участь кожної людини в розв'язаннi екологiчних проблем.

4. Пiдприємливiсть i фiнансова грамотнiсть.

Спiльна дiяльнiсть. Розподiл обов'язкiв i вiдповiдальностi.

3 години – резерв, на розсуд учителя.

Очікувані результати	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу	
		Мовна змістова лінія	Мовленнєва змістова лінія
1	2	3	4
<p><u>Знаннявий компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> <i>розуміє</i> суть понять «мовна особистість», «мовна стійкість»; <i>усвідомлює</i> важливість поняття «мовна стійкість»; <i>знає</i> особливості вияву цієї риси.</p> <p><u>Діяльнісний компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> <i>організовує</i> свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію,</p>	1 год.	<p>Мовна стійкість як ключова риса національномовної особистості</p> <p>Поняття мовної стійкості. Джерела, що живлять мовну стійкість.</p>	<p><i>Види роботи (рекомендовані):</i> <i>читання й аналіз текстів різних стилів;</i> <i>визначення ознак мовної стійкості у мовленні літературних героїв;</i> <i>підготовка проекту «Приклади мовної стійкості у художній літературі й українському кіно»;</i> <i>дискусія на тему: «Чи потрібно бути мовно стійким?».</i></p>

коригує);
добре володіє українською мовою;
непохитно користується у побуті й навчанні українською мовою;
висловлює припущення щодо важливості цієї риси мовної особистості;
аналізує риси, досвід і поведінку мовної особистості.

Ціннісний компонент

Учень/учениця демонструє:
готовність і потребу повсякчас спілкуватися державною мовою;
готовність висловлювати власну думку;
жвавий інтерес до дискусійних мовних питань;
упевненість у своїх переконаннях, цінностях.

Емоційний компонент

Учень/учениця:
розвиває власні мовні смаки й мовне чуття.

Поведінковий компонент

Учень/учениця:
демонструє високу культуру поведінки.

Соціокультурна змістова лінія

Мовна мода і мовний смак. Читацькі смаки. Культурний простір (моєї родини, мого міста, України). Національний дух культурного простору України. Естетичний смак українців у слові, побуті, одязі.

Наскрізні лінії

1. Здоров'я і безпека.

Взаємозв'язок мовної практики і здоров'я людини. Мова і безпека країни.

2. Громадянська відповідальність.

Відповідальність українців за долю своєї мови.

3. Екологічна безпека і сталий розвиток.

Покращення довкілля. Підтримування самобутності культури українського народу. Соціальні й екологічні показники розвитку суспільства.

4. Підприємливість і фінансова грамотність.

Мовний етикет фахівця.

1	2	3	4
<p><u>Знаннєвий компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> розуміє суть понять «метафора», «метонімія», «антитеза», «градація», «повторення», «риторичне запитання»; усвідомлює важливість уміння користуватися засобами мовного вираження.</p> <p><u>Діяльнісний компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); уміє користуватися засобами мовного вираження думки (інформації); інтонує текст відповідно до норм і правил; аналізує текст; виявляє у тексті мовні тропи й риторичні фігури; збагачує й увиразнює текст тропами й фігурами.</p> <p><u>Ціннісний компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця демонструє:</i> готовність до написання оригінальних текстів; здатність до публічного виступу; жвавий інтерес до мови; упевненість у результатах своєї роботи.</p> <p><u>Емоційний компонент</u></p>	<p>6 год.</p>	<p>Практична риторика</p> <p>Засоби мовного вираження промови.</p> <p>Метафора, метонімія, їхня роль у мовленні.</p> <p>Риторичні фігури (антитеза, градація, повторення, риторичне запитання, звернення, порівняння).</p>	<p><i>Види роботи (рекомендовані):</i> <i>розпізнавання тропів і риторичних фігур;</i> <i>збагачення тексту й речень тропами й фігурами;</i> <i>написання висловлень із використанням тропів і фігур;</i> <i>зміна висловлення за допомогою тропів;</i> <i>добір жанрів і текстів для вживання конкретних мовних засобів;</i> <i>удосконалення тексту мовними засобами.</i></p>

відчуває естетику мови.

Поведінковий компонент

демонструє небайдужість, активність у розгляді питань теми.

Соціокультурна змістова лінія

Успішні люди України й світу. Секрети успіху. Складники успіху.

Наскрізні лінії

1. Здоров'я і безпека.

Лікарські рослини. Здоровий спосіб життя: мрія чи реальність? Турбота про своє здоров'я. Ландшафтотерапія: черпаймо сили у красі природи.

2. Громадянська відповідальність.

Перші кроки для досягнення мети.

3. Екологічна безпека і сталий розвиток.

Людина – частинка природної біосфери. Гармонійність взаємовідносин людини й довкілля. Збереження біосфери – необхідна умова виживання людини. Відродження древніх традицій ставлення до природи.

4. Підприємливість і фінансова грамотність.

Історія одного успіху.

1	2	3	4
<p><u>Знаний компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> самостійно формулює визначення поняття «морфологічна норма»; пояснює причини й закономірності вживання певних словоформ; обґрунтовує вибір написання слова, покликаючись на засвоєні морфологічні норми; усвідомлює зв'язок морфологічної норми з лексичним значенням слова; пояснює правотис окремих словоформ, узгодження та</p>	<p>11 год.</p>	<p>Морфологічна норма</p> <p>Прикметник. Відмінкові закінчення прикметників. Вищий і найвищий ступені порівняння прикметників. Синонімічні способи вираження різного ступеня ознаки, використання прислівників <i>дуже, вельми, занадто, мало,</i></p>	<p><i>Види роботи (рекомендовані):</i> <i>складання усної розповіді про родину друга/подруги з використанням присвійних прикметників;</i> <i>складання діалогів у розмовному стилі із використанням прикметників, що містять суб'єктивну оцінку обговорюваних об'єктів;</i> <i>складання опису зимового лісу з використанням відносних прикметників;</i> <i>виписування з речень, тексту</i></p>

вживання їх через лексичне та граматичне значення їх;
обирає нормативні варіанти вживання слів та
обґрунтовує зроблений вибір.

Діяльнісний компонент

Учень/учениця:

організовує власну діяльність щодо засвоєння морфологічних норм української мови (*визначає мету* і цілі засвоєння навчального матеріалу, *пов'язує* вивчене з теми із практичною діяльністю, *планує* і *проеціює* застосування здобутих знань, набутих умінь і навичок у позанавчальних комунікативних ситуаціях, *проводить рефлексію* власної мовленнєвої діяльності з погляду додержання морфологічних норм, за потреби *корегує* її);

користується словниками, довідковою літературою та електронними ресурсами для перевірки та вдосконалення власного рівня засвоєння морфологічних норм;

аналізує усні і письмові тексти з погляду додержання морфологічних норм;

користується алгоритмами розрізнення омонімічних частин мови для нормативного вживання їх в усному і писемному мовленні;

правильно здійснює синонімічну заміну одних морфологічних варіантів іншими, орієнтуючись на комунікативну доречність вживання обраної словоформи.

Ціннісний компонент

Учень/учениця:

висловлює критичне ставлення до опрацьованого дидактичного матеріалу;

відчуває відповідальність за власний рівень мовленнєвої культури, зокрема за додержання

вкрай, зовсім, особливо, трохи, децю, злегка та ін., вживання прикметникових суфіксів і префіксів зі значенням суб'єктивної оцінки (*величезний, манюсінський, тонкуватий, завеликий, старенький, предобрий*).

Прислівник. Ступені порівняння.

Прикметники, що перейшли в іменники.

Числівник.

Складні випадки узгодження й відмінювання числівника.

Дієслово, дієслівні форми.

Складні випадки словозміни дієслів *дати, їсти, відповісти, бути* та ін. Паралельні форми вираження наказового способу дієслів 1 та 2 особи множини (*ходімо – ходім, візьміте – візьміть, визначте – визначіть, підтвердьте – підтвердіть*). Активні й пасивні дієприкметники.

прикладів прикметників, що перейшли в іменники;

виписування з «Книги рекордів України» речень з прикметниками у формі вищого й найвищого ступенів порівняння;

складання розповіді про враження від цікавої мандрівки (екскурсії);

написання есе про свою заповітну мрію;

укладання переліку назв премій, конкурсів, рейтингів з використанням прикметників вищого й найвищого ступенів порівняння;

складання тексту порівняльної характеристики двох гаджетів, фільмів, комп'ютерних програм тощо із використанням прикметників вищого ступеня порівняння;

читання й переказування текстів з числівниками;

планування бюджету туристичної мандрівки класу в Карпати (Холодний Яр, Шевченківськими місцями);

складання й озвучення графіків чергувань, індивідуальних розкладів додаткових занять тощо із використанням числівників на позначення дат і часу;

записування прислів'їв і приказок,

морфологічних норм в усному й писемному мовленні.

Поведінковий компонент

ініціює конкретні заходи чи бере участь у моделюванні навчальних ситуацій, які спрямовані на поліпшення умов засвоєння морфологічних норм;

висловлює пропозиції щодо подолання труднощів у засвоєнні проблемних питань з теми;

демонструє небайдужість у розгляді питань додержання морфологічних норм, помічає і коректно виправляє морфологічні помилки у власних і чужих усних і письмових текстах.

назв пісень, кінофільмів, художніх творів, що містять числівники;

складання діалогів, що містять запитання і відповіді з числівниками на позначення дат і часу певних подій;

виразне читання й аналіз художнього тексту з наявними синонімічними формами займенників;

читання й коментування афоризмів, що містять заперечні та неозначені займенники;

складання плану на літні канікули з використанням дієслів майбутнього часу;

коментування сталих виразів із дієприкметниками, що перейшли в іменники, складання з ними діалогів.

(Очі завидючі – руки загребуці; Береженого Бог береже; Не вчи ученого їсти хліба печеного та ін);

написання есе про реальну чи віртуальну мандрівку до одного з семи чудес України;

складання розповіді про процес приготування певної страви, проведення досліду тощо з використанням власне кількісних, збірних і дробових числівників;

складання діалогів за умовами запропонованої ситуації спілкування із

використанням таких дієслів, що не мають розрізнення за категорією роду;
редагування текстів з метою виправлення помилково вжитих активних дієприкметників (*виступаючий* – *доповідач, промовець; виступаючий (живіт)* – *випнутий; вируючий* – *розбурханий, рухаючий* – *той, що рухає і под.*).

Соціокультурна змістова лінія

Традиції й модерн у культурі й суспільстві. Публічний простір України. Культурне середовище – комфортне середовище?

Наскрізні лінії

1. Здоров'я і безпека.

Мінімізація ризиків повсякдення власними силами. Небезпеки літнього й зимового сезонів. Вплив продуктів харчування на здоров'я людини.

2. Громадянська відповідальність.

Ознаки зрілості громадянського суспільства. Гармонійні стосунки з друзями.

3. Екологічна безпека і сталий розвиток.

Екологічна відповідальність. Середовище життя як цінність. Екологічний рух в Україні й світі. Гармонійна взаємодія людини й природи. Екологічна просвіта.

4. Підприємливість і фінансова грамотність.

Підприємливість у приказках народів світу. Підприємливість літературних героїв. Підприємливість, гідна наслідування.

1	2	3	4
<p><u>Знаннєвий компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> розуміє суть понять «синтаксична норма», «синтаксичне керування», «синтаксична помилка»; усвідомлює важливість синтаксичних умінь для</p>	<p>15 год.</p>	<p>Синтаксична норма Поняття синтаксичної норми. Синтаксична помилка. Складні випадки синтаксичного узгодження (<i>УПА засвідчила; до</i></p>	<p><i>Види роботи (рекомендовані):</i> переказування текстів різних стилів; висловлення власних вражень від перегляду</p>

розвитку мислення й мовлення;
знає правила побудови складних речень.

Діяльнісний компонент

Учень/учениця:

організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує);

виявляє порушення синтаксичних зв'язків;

уміє граматично правильно поєднувати слова в реченнях і словосполученнях;

аналізує в тексті й реченнях приклади порушення синтаксичної норми;

висловлює припущення про взаємозв'язок синтаксичної норми і чіткості, логічності, ясності тексту;

виявляє у реченнях порушення правил синтаксичного керування й узгодження;

пропонує правильні варіанти під час редагування тексту й речень.

Ціннісний компонент

Учень/учениця демонструє:

здатність логічно мислити;

жвавий інтерес до своєї мовної освіти, до прав людини і питань справедливості в суспільстві;

готовність до навчання з метою покращення власної поведінки;

упевненість у процесі захисту прав людини і її цінностей;

розуміння зв'язку між засвоєнням синтаксичної норми і

міста Старий Самбір; у місті Чернівці).

Складні випадки і варіанти синтаксичного керування (відгук про роботу, радіти з перемоги і радіти перемозі; потреба в підручниках; не вживати заходів; не викликає довіри; враження від фільму; командувач військ; багатий на копалини і багатий копалинами; близько десяти години; переміг завдяки вам; посіяла біля хати, за нашими розрахунками).

Уживання прийменників в і на з географічними назвами і просторовими іменниками (відбувається в Україні, побувати в Німеччині; поглянути на Вкраїну; жити на Черкащині; піднятися на Еверест).

Словосполучення з прийменником по (піти по гриби; по цей день; блукати по полю; триватиме з лютого по квітень; кожному по сувенірові; зауваження по суті тощо).

Словосполучення з прийменниками в(у), при, за, із-за (посіяти у дощ; працювати в бібліотеці; росте при дорозі; за часів Мазепи; за активної підтримки).

цікавого фільму;

редагування тексту/речень; формулювання цілей; написання есе; складання речень з аббревіатурами;

діалогування на тему «Корисне дозвілля»;

колективне складання розповіді про уявну (віртуальну) мандрівку Україною;

ускладнення простих речень порівняльними зворотами і звертаннями;

складання особистої програми збереження здорового довкілля;

висловлення захоплення красою природи в улюблену пору року;

висловлення пропозиції допомогти літній людині;

моделювання речень, ускладнених звертаннями.

написання запрошення друзів-іноземцям на спортивний матч в Україні;

написання розповіді «Зірки українського спорту»;

формуванням соціально важливих умінь і навичок.

Емоційний компонент

висловлює адекватні почуття у процесі роботи і враження від результатів її;

відчуває емоційне задоволення від спостереження за красою довкілля.

Поведінковий компонент

ініціює нові види роботи;

ініціює спілкування, обмін інформацією з однокласниками;

висловлює пропозиції щодо вдосконалення граматичного ладу власного мовлення;

висловлює пропозиції щодо активізації роботи на уроці;

демонструє небайдужість, активність у розгляді питань теми.

Вживання похідних сполучників.

Варіанти граматичного зв'язку підмета й присудка (*Він був активним учасником тих подій. Мій однокласник – директор школи. Перегляд вистави становить частину нашого плану на вихідний. Висіло багато картин; більшість громадян учора підтримали; більшість депутатів проголосувало; батько з сином відвідали; виставка-продаж вразила*).

Пасивні конструкції з дієсловами на –ся.

Синтаксичні конструкції з формою на -но, -то.

Порядок слів у реченні. Односкладні й неповні речення.

Прості ускладнені речення.

Правила побудови складних речень.

Логічні помилки в складних реченнях.

написання листа другу (подрузі) з іншої країни про спортивну подію у твоєму місті;

розроблення рекомендацій щодо покрокового навантаження у заняттях спортом;

складання гасел уболівальників на підтримку улюбленої команди;

складання розповіді про можливості для занять спортом у вашому місті (селі);

висловлення захоплення наполегливістю й досягненнями українських параолімпійців;

виконання проекту «Синтаксичні-непорозуміння»

Соціокультурна змістова лінія

Зірки українського спорту. Улюблені види спорту українців. Шкільні змагання.

Сім'я як джерело формування моральності. Міцні сімейні стосунки як родинна цінність. Дружба між людьми як цінність. Дружба справжня й несправжня. Гостинність як засіб об'єднання людей. Доброта, доброчинність, чуйність у ставленні до себе й до інших.

Наскрізнi лiнii

1. Здоров'я і безпека.

Межі безпеки віртуального простору. Здоров'я набагато більше залежить від звичок і харчування, ніж від лікарського мистецтва. Небезпечні вчинки. Добрі й безглузді вчинки. Наслідки вчинку.

2. Громадянська відповідальність.

Фан-клуби в Україні. Вияв громадянської активності в культурному і спортивному житті села (міста, країни). Відповідальність старшого й молодшого покоління одного перед одним. Обов'язок як моральна категорія.

3. Екологічна безпека і сталий розвиток.

Переваги екологічних видів енергії. Екологічні заборони. Екологія і тривалість життя людини. Здорове довкілля – сенс життя. Безпека як цінність для людини й людства. Протистояння добра і зла. Ціннісне ставлення до життя.

4. Підприємливість і фінансова грамотність.

Корисні звички й цінні риси підприємливої людини. Способи виходу з конфліктів. Ставлення до невдач. Репутація і значення її. Розуміння багатства і бідності.

1	2	3	4
<p><u>Знансвий компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> розуміє суть понять «пунктуаційна норма», «розділові знаки»; усвідомлює важливість пунктуаційної грамотності; називає правила поставлення розділових знаків.</p> <p><u>Діяльнісний компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує); помічає і виправляє пунктуаційні помилки; інтонує текст відповідно до поставлених у ньому розділових знаків; аналізує в тексті розділові знаки;</p>	<p>14 год.</p>	<p>Пунктуаційна норма</p> <p>Пунктуаційна помилка.</p> <p>Тире між підметом і присудком у простому реченні.</p> <p>Розділові знаки у простих реченнях, ускладнених</p> <ul style="list-style-type: none"> - звертаннями; - однорідними членами речення; - відокремленими означеннями, прикладками, обставинами; - вставними словами і реченнями. <p>Кома в складному реченні.</p> <p>Крапка з комою у складному реченні.</p> <p>Двокрапка у складному реченні.</p> <p>Тире у складному реченні.</p>	<p><i>Види роботи (рекомендовані):</i> <i>виразне читання текстів</i> різних стилів, інтонування їх відповідно до наявних розділових знаків; <i>редагування тексту;</i> <i>записування сприйнятого</i> на слух тексту, поставлення розділових знаків; <i>переписування речень і</i> <i>розставлення розділових</i> знаків; <i>конструювання речень;</i> <i>використання речень зі</i> звертаннями з різною комунікативною метою;</p>

<p><i>пропонує варіанти розділових знаків.</i></p> <p style="text-align: center;"><u>Ціннісний компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця демонструє:</i> <i>пунктуаційну грамотність;</i> <i>готовність до навчання з метою покращення власної грамотності;</i> <i>жвавий інтерес до літературної мови;</i> <i>розуміння зв'язку між пунктуацією й інтонацією.</i></p> <p style="text-align: center;"><u>Емоційний компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> <i>виражає за допомогою інтонації почуття й емоції під час читання й переказування тексту.</i></p> <p style="text-align: center;"><u>Поведінковий компонент</u></p> <p><i>Учень/учениця:</i> <i>ініціює дотримання у школі мовного режиму;</i> <i>висловлює пропозиції щодо поліпшення правописної грамотності;</i> <i>демонструє небайдужість, активність у розгляді питань теми.</i></p>		<p>Розділові знаки при прямій мові.</p>	<p><i>написання есе «Ця музика спонукає до думок»;</i> <i>«Читання робить нас кращими»;</i> <i>діалогування на тему «На добро відповідай добром, а на зло?»</i>, <i>«Чому Ліна Костенко назвала страшними слова «дволикість», «дворушництво», «двозначність», «двомовність», «двоєдушність»?».</i></p>
---	--	---	---

Соціокультурна змістова лінія

Що більше світла і добра в житті – то краще. Робіть добрі справи – і світ довкола вас стане добрішим. Всі успіхи починаються із самодисципліни. Добра слава і ганьба. Доброму добра пам'ять. Професійна мораль. Моральні чесноти українців.

Наскрізнi лiнii

1. Здоров'я і безпека.

Бадьорий і веселий настрій – найдієвіші ліки для фізичного здоров'я. Здоров'я переважає всі життєві блага. Здоров'я – перша сходинка до

щастя (Сократ). Природа – найкращий лікар. Заборона й несприйняття насилля, мародерства, обману, святотатства. Небезпека скасування моральних заборон. Розумні потреби. Аморальні стилі поведінки (демагогія, бюрократизм, міщанство, відчуження).

2. Громадянська відповідальність.

Бути людиною — це відчувати свою відповідальність (А. Сент-Екзюпері). Правильний розподіл часу. Критичне ставлення до переконань. Бережне ставлення до культурного спадку.

3. Екологічна безпека і сталий розвиток.

Перший обов'язок того, хто хоче бути здоровим, — очистити навколо себе повітря (Р. Роллан).

Вияви гуманності у ставленні до всього живого. Бережне ставлення до культурного спадку. Екологічно чистий транспорт в Україні.

4. Підприємливість і фінансова грамотність

Без довіри бізнес не розвивається. Поразки в бізнесі мають загартувувати і спонукати мислити й навчатися. Гарні стосунки з людьми – запорука успіху.

Визнання права власності й повага до нього. Ініціативність як здатність людини самостійно започаткувати свою справу. Майстри своєї справи.

1	2	3	4
<p><u>Знансвий компонент</u></p> <p>Учень/учениця:</p> <p>розуміє суть понять «стиль», «стилістична норма», «стилістична помилка»;</p> <p>розрізняє стилістичне забарвлення лексичних і словотворчих засобів мови;</p> <p>знаходить у тексті стилістично забарвлені морфологічні засоби, варіанти граматичних форм;</p> <p>розрізняє відтінки значень простих речень;</p> <p>знаходить у реченні стилістично забарвлені засоби простого і складного речення;</p> <p>усвідомлює важливість стилістичних умінь;</p> <p>називає види стилів і розрізняє їх.</p> <p><u>Діяльнісний компонент</u></p> <p>Учень/учениця:</p> <p>організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі,</p>	<p>10 год.</p>	<p>Стилістична норма</p> <p>Стилістична помилка.</p> <p>Стилістичне використання багатозначних слів і омонімів, синонімів, антонімів і паронімів.</p> <p>Стилістичні особливості слів іншомовного походження.</p> <p>Стилістичне забарвлення лексики.</p> <p>Книжна й розмовна лексика.</p> <p>Оцінна лексика.</p> <p>Стилістична роль неологізмів і застарілої лексики.</p> <p>Стилістичне забарвлення фразеологізмів.</p> <p>Виразальні можливості фразеологізмів.</p>	<p><i>Види роботи (рекомендовані):</i></p> <p><i>редагування текстів різних стилів;</i></p> <p><i>уточнення значень слів і сфери вживання їх;</i></p> <p><i>розрізнення близьких за значенням слів;</i></p> <p><i>заміна в тексті слів синонімічними;</i></p> <p><i>вибирання з лексичного запасу або зі словника найбільш влучного для висловлення власної думки;</i></p> <p><i>складання речень з поданими синонімами;</i></p>

планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує);

визначає доречність використання в тексті стилістично забарвлених лексичних і фразеологічних засобів;

здійснює синонімічну заміну з метою увиразнення стилю;

проводить заміну стилістично нейтральних мовних засобів стилістично забарвленими і навпаки;

виявляє порушення стилістичної норми;

уміє редагувати текст;

виявляє у тексті стильові ознаки;

порівнює тексти різних стилів.

Ціннісний компонент

Учень/учениця демонструє:

вміння обирати мовно-виражальні засоби залежно від мети й ситуації спілкування;

готовність до навчання з метою покращення власного мовлення;

жвавий інтерес до граматичного багатства української мови.

Емоційний компонент

Учень/учениця:

висловлює адекватні почуття, відтворені автором у тексті.

Поведінковий компонент

Учень/учениця:

демонструє небайдужість, активність у розгляді питань теми, відповідальність за мовні вчинки.

Стилістичні особливості засобів словотвору.

Стилістичні особливості частин мови.

Вимоги до вживання синтаксичних одиниць у різних стилях.

визначення стилістичного забарвлення словотворчих засобів;

розрізнення відтінків значень простих речень;

розрізнення синонімічних речень;

заміна в тексті речень стилістично доречними;

складання речень для певного стилю

визначення й обґрунтування стилю.

Соціокультурна змістова лінія

Скарби, що визначають сенс життя. Сьогодення нашої країни. Духовні цінності. Соціальне піклування (піклування одне про одного, про родину, про людей похилого віку...). Нове в культурі мого народу. Наслідування чи ігнорування традицій. Культурні запозичення. Як не відіуратися свого.

Наскрізні лінії

1. Здоров'я і безпека.

Відпочинок і спокій – найкращі ліки. Рухайся більше – проживеш довше. Гімнастика – цілюща частина медицини. Позитивні думки і неконфліктна поведінка – запорука здоров'я. Взаємозв'язок мовної практики і здоров'я людини. Мова і безпека країни.

2. Громадянська відповідальність.

Міра відповідальності формує патріотизм. Роль кожного громадянина у відродженні традицій і зміцненні державності. Роль кожного громадянина у процесі розвитку мови. Мовні обов'язки громадянина України. Відповідальність за долю мови.

3. Екологічна безпека і сталий розвиток.

Природа не пробає жартів і насилля над нею. Природа – єдина книга, кожна сторінка якої сповнена глибокого змісту (Й. Гете). Рациональне використання природних ресурсів. Переваги велосипеда як екологічно чистого виду транспорту. Облаштування парків, алей, набережних. Благоустрій прибудинкових територій. Національні архітектурні традиції.

4. Підприємливість і фінансова грамотність.

Вчимося працювати ефективно й результативно. Фінансові заощадження як ознака фінансової грамотності.

<u>Знаний компонент</u>	10 год.	Практична риторика	<i>Види роботи</i>
<p>розуміє суть слів і понять «мовленнєвий жанр», «привітання», «представлення», «пояснення», «інструкція», «повідомлення», «похвала», «осуд», «рецензія», «характеристика», «вибачення»;</p> <p>усвідомлює важливість володіння жанровим багатством;</p> <p><u>Діяльнісний компонент</u></p> <p>Учень/учениця :</p> <p>організовує свою діяльність (мотивує, ставить цілі, планує, прогнозує, контролює, здійснює рефлексію, коригує);</p>		<p>Інформаційні жанри (представлення, пояснення, інструкція, повідомлення)</p> <p>Діалогічні жанри (бесіда, телефонна розмова, листування).</p> <p>Оцінювальні жанри (похвала, осуд, рецензія, характеристика).</p> <p>Етикетні жанри (привітання, вибачення).</p>	<p>(рекомендовані):</p> <p>збирання необхідної інформації й допоміжного матеріалу для написання текстів різних жанрів;</p> <p>написання текстів різних жанрів;</p> <p>удосконалення підготовлених текстів;</p> <p>виголошування підготовлених текстів;</p>

уміє користуватися жанрами у різних ситуаціях спілкування;
аналізує тексти рецензій, привітань, характеристик тощо;
використовує у практиці мовлення мовленнєві жанри;
складає оригінальні тексти привітань, рецензій, пояснень тощо;

Ціннісний компонент

Учень/учениця демонструє:
готовність до спілкування, налагодження стосунків;
готовність до навчання з метою покращення власної поведінки;
жвавий інтерес до навчальних тем;
розуміння зв'язку між вивченням риторики і формуванням соціально важливих умінь і навичок;
впевненість у процесі виголошення підготовлених текстів.

Емоційний компонент

Учень/учениця:
висловлює адекватні почуття і враження від результатів роботи.

Поведінковий компонент

Учень/учениця:
ініціює проведення рольових ігор із застосуванням

аналіз і самоаналіз навчальної та комунікативної діяльності.

мовленнєвих жанрів; демонструє небайдужість, активність у розгляді питань теми.			
---	--	--	--

Соціокультурна змістова лінія

Краса довкілля. Красиві вчинки і стосунки. Мозаїка української душі (миролюбність, сміливість, волелюбність, духовність, образність сприйняття, сентиментальність, сердечність, кмітливість, життєрадісність тощо).

Наскрізні лінії

1. Здоров'я і безпека.

Повага до себе і свого здоров'я.

2. Громадянська відповідальність.

Повага до родини. Відповідальність за добробут батьків.

3. Екологічна безпека і сталий розвиток.

Українські звичаї на сторожі безпеки.

4. Підприємливість і фінансова грамотність.

Підприємницька спритність. Пунктуальність як риса підприємця. Уміння робити висновки з помилок.

Згод – резерв на розсуд учителя

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<i>№ п/п</i>	<i>Тема заняття та його короткий зміст</i>	<i>Всього годин</i>	<i>Ауди- торні зан.</i>	<i>Форми та методи навчання</i>	<i>Навчально- методична література та унаочнення</i>	<i>Самостійна робота студентів</i>	<i>Форми поточного контролю</i>
<u>I курс – 80 годин, 4 модулі</u>							
<u>Модуль 1 (14 годин)</u>							
1.	Вступ. Лексикографія. Сучасні лексикографічні джерела: словники, довідкова література (у числі на електронних носіях). Інформативна й нормативна функції їх. Основні типи словників. Довідкові медіаресурси.	2	2	Словесний метод Лекція	Конспект, підручник, словники, довідкова література	Укладання словників-мінімумів «Складні випадки наголошування», «Незнайомі слова».	Перевірка укладених словників-мінімумів
2.	Поняття норми в сучасній українській літературній мові Нормативне й ненормативне мовлення. Типи норм. Укладання словника рідко вживаних слів та тематичного словника українських фразеологізмів.	2	2	Словесний метод Метод самостійної роботи студентів	Конспект, підручник, словники, довідкова література	Підготуватися до диспуту на тему: «Не бійтеся заглядати у словник: Це пишний яр, а не сумне провалля...» (М. Рильський).	Диспут на запропоновану тему
3.	Лексична норма Лексична помилка. Лексичне значення слова. Слово і контекст; залежність значень слова від контексту. Слововживання: вибір слова, лексична сполучуваність.	2	2	Словесний метод Логічні методи	Конспект, підручник, словники, довідкова література	Складання тексту рекомендаційного характеру «Як уникати помилок у мовленні»	Перевірка складеного тексту
4.	Слова власне українські й запозичені. Виправдані й небажані запозичення. Виступ під час дискусії «Які слова руйнують наше	2	2	Словесний метод Метод колективної	Конспект, підручник, словники, довідкова	Підготовка проекту «Музей одного слова»	Перевірка складеного проекту

	життя?»			розумової діяльності	література		
5.	Лексичні й фразеологічні синоніми, антоніми. Синонімічне багатство української мови. Написання есе «Прекрасна мить життя», «Чарівність і могутність слова».	2	2	Словесний метод Репродуктивний метод	Конспект, підручник, словники, довідкова література	Систематизація інформації про певне слово з різних лексико-графічних джерел, «Синоніми у творах Михайла Стельмаха».	Перевірка виконаної роботи
6.	Пароніми. Запобігання помилок у вживанні паронімів. Найпоширеніші випадки порушення лексичної норми. Кальки з інших мов, недоречне вживання українських слів у невласливому їм значенні.	2	2	Словесний метод Репродуктивний метод	Конспект, підручник, словники, довідкова література	Вживання паронімів у реченнях, текстах.	Бесіда
7.	Основні групи фразеологізмів, багатозначність, синонімія й антонімія фразеологізмів. Уживання слів у фразеологізмах відповідно до їхнього стилістичного забарвлення. Модульна робота №1.	2	2	Словесний та логічний методи	Конспект, підручник, словники, довідкова література	Добір фразеологізмів, пояснення їх значень.	Бесіда
Модуль 2 (16 годин)							
8.	Риторика як мистецтво, наука й навчальна дисципліна. Роль риторики в сучасному світі. Мовленнєва ситуація. Елементи мовленнєвої ситуації (мовець (адресат), слухач (аудиторія), предмет мовлення, умови успішного спілкування.	2	2	Словесний метод Лекція	Конспект, підручник, словники, довідкова література, комп'ютерне забезпечен.	Моделювання ситуації спілкування; аналіз змісту висловлень	Бесіда
9.	Особистість мовця (чарівність, артистизм, упевненість у собі, щирість, обізнаність, об'єктивність, доброзичливість). Риси гарного	2	2	Словесний метод Імітаційний	Конспект, підручник, словники,	Моделювання ситуації спілкування; аналіз змісту	Бесіда

	співрозмовника. Вимоги до мовлення оратора. Комунікативний стан мовця.			метод	довідкова література, компютерне забезпечен	висловлень	
10.	Аудиторія (слухач, слухачі). Види слухання. Цілі слухання. Моделювання аудиторії. Контакт з аудиторією. Прийоми налагодження контакту. Етапи підготовки тексту виступу. Естетика тексту.	2	2	Словесний метод Лекція	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен	<i>Підготовка</i> композиційних частин виступу (вступу, основної частини і висновків); <i>підготовка</i> різних варіантів вступу і висновку до конкретної теми.	Публічний виступ перед аудиторією
11.	Ефективність мовлення. Стратегія і тактика мовленнєвої поведінки. Комунікативний намір. Мовленнєвий вчинок. Мовленнєва подія.	2	2	Словесний метод Лекція	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен	<i>Аналіз</i> власного і чужих виступів; <i>визначення</i> комунікативних намірів мовців за текстом промови; <i>оцінювання</i> мовленнєвого вчинку; <i>висловлення</i> особистого ставлення до почутого.	Дискусія
12.	Орфоепічна норма Орфоепічна помилка. Орфоепічний словник. Поняття милозвучності. Чергування у//в, і//й як засіб милозвучності. <i>Сприймання</i> на слух чужого мовлення й	2	2	Словесний метод Репродуктивний метод	Конспект, підручник, словники, довідкова література,	<i>Підготувати інформаційний виступ</i> на тему: « <i>Можливості українського</i>	Публічний виступ перед аудиторією

	аналіз його; <i>виразне читання</i> текстів різної жанрово-стильової належності.				комп'ютерне забезпечен	<i>наголосу</i> ».	
13.	Основні правила вимови голосних та приголосних звуків. Співвідносність звуків і букв.	2	2	Словесний метод Репродуктивний метод	Конспект, підручник, словники, довідкова література, комп'ютерне забезпечен	Виконання вправ.	Перевірка виконаних вправ.
14.	Наголос. Основні правила наголошування слів. Нормативний наголос. Варіантне наголошування слів в українській мові. Словорозрізняльний наголос. Форморозрізняльний наголос. Діалектний наголос. Складні випадки наголошування слів.	2	2	Словесний метод Лекція	Конспект, підручник, словники, довідкова література, комп'ютерне забезпечен	<i>Підготовка</i> улюблених поезій для читання напам'ять.	<i>Виразне читання</i> улюблених поезій напам'ять
15.	<i>Письмове обґрунтування свого вибору на визначену тему: «Електронна чи паперова книга?», «Улюблений вид дозвілля», «Мій вибір – здоровий спосіб життя», «Чи потрібно вчитися заощаджувати?», «Мій вибір – жити й творити в Україні», «Що означає «бути відповідальним»?»).</i> Модульна робота №2.	2	2	Практичний метод	Довідкова література, комп'ютерне забезпечен	Повторення вивченого.	Перевірка виконаної роботи
<u>Модуль 3 (24 години)</u>							
16.	Орфографічна норма Орфограма. Орфографічна помилка. Орфографічний словник. Принципи української	2	2	Практичний метод	Довідкова література, комп'ютерне	<i>Підготовка</i> конспекту тексту наукового стилю	Перевірка конспекту

	орфографії. Ненаголошені е, и в корені слова.				забезпечен		
17.	Апостроф. Позначення м'якості приголосних.	2	2	Практичний метод	Довідкова література, компютерне забезпечен	<i>Добір</i> слів для словникового диктанту	Перевірка завдання
18.	Чергування голосних та приголосних в українській мові.	2	2	Практичний метод	Довідкова література, компютерне забезпечен	Виконання вправ	Перевірка виконаних вправ
19.	Зміни приголосних при збігові їх у процесі словотворення. Спрощення приголосних.	2	2	Практичний метод	Довідкова література, компютерне забезпечен	Виконання вправ	Перевірка виконаних вправ
20.	Подвоєння та подовження приголосних.	2	2	Практичний метод	Довідкова література, компютерне забезпечен	<i>Написання есе на теми: «Життя в гармонії з природою», «Чого варто уникати в спілкуванні», «Гаджети чи реальне спілкування?»</i>	Перевірка виконаної роботи
21.	Правопис префіксів та суфіксів.	2	2	Практичний метод	Довідкова література, компютерне забезпечен	Виконання вправ	Перевірка виконаних вправ
22.	Уживання великої літери.	2	2	Практичний метод	Довідкова література,	<i>Складання карти своїх мрій</i>	Перевірка виконаної роботи
23.	Правила перенесення слів із рядка в рядок. Написання складних слів разом, окремо, з дефісом.	2	2	Практичний метод	Довідкова література, компютерне забезпечен	Виконання вправ	Перевірка виконаних вправ

24.	Написання слів іншомовного походження. Правило «дев'ятки».	2	2	Практичний метод	Довідкова література, компютерне забезпечен	Виконання вправ	Перевірка виконаних вправ
25.	Складні випадки написання прізвищ. Складні випадки написання географічних назв. Правила графічних скорочень слів.	2	2	Практичний метод	Довідкова література, компютерне забезпечен	Написання ділового листа	Зачитування листів
26.	Розрізнення прислівників і співзвучних сполук (<i>збоку – з боку, зрештою – з рештою, всередині – в середині</i> тощо). Правила написання їх. Написання не, ні з різними частинами мови.	2	2	Практичний метод	Довідкова література, компютерне забезпечен	Повторення вивченого. Підготовка до модульної роботи.	
27.	Модульна робота №3. Диктант з граматичним завданням.	2	2	Практичний метод		Повторення вивченого.	Перевірка виконаної роботи
<u>Модуль 4 (26 годин)</u>							
28.	Морфологічна норма Морфологічна помилка. Іменник. Рід іменників (складні випадки узгодження роду іменників типу <i>кір, дріб, біль, нежить, тил, степ, ступінь, путь</i> та ін. з іншими частинами мови). Паралельні родові форми іменника (<i>зал – зала, птах – птаха, плацкарт – плацкарта</i> тощо). Іменники чоловічого та жіночого роду, що означають назви людей за діяльністю (<i>поет – поетеса, поетка; директор – директорка, робітник – робітниця</i> та ін.).	2	2	Словесний метод Репродуктивний метод	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен	Складання діалогів із використанням іменників на позначення назв осіб за родом діяльності у формі чоловічого та жіночого роду.	Перевірка виконаної роботи
29.	Іменники спільного і подвійного роду.	2	2	Словесний	Конспект,	Складання речень	Перевірка

	Визначення роду невідмінюваних іменників та аббревіатур, правила вживання їх. Іменники, що мають лише форму однини або множини.			метод Метод розумової діяльності	підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен	з іменниками спільного роду (<i>бідолаха, причепа, базіка, трудяга, ледащо, шульга, староста, ручище, забудько тощо</i>).	виконаної роботи
30.	Складні випадки відмінювання іменників. Закінчення іменників I відміни в орудному відмінку.	2	2	Словесний метод Репродуктивний метод	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен	<i>Складання розповіді про подорож Україною або світом із зазначенням назв мешканців відвіданих місць.</i>	Перевірка виконаної роботи
31.	Закінчення іменників чоловічого роду II відміни в родовому відмінку. Відмінкові закінчення іменників з конкретним та абстрактним значенням (<i>терміна – терміну, феномена – феномену</i>). Паралельні закінчення іменників чоловічого роду давального відмінка (-ові, -еві (-єві) , -у (-ю)); іменників знахідного відмінка (назв побутових предметів (<i>узяв олівець – узяв олівця, написав лист – написав листа</i>); іменників місцевого відмінка однини (<i>на коні – на коневі, в ліжку – на ліжкові, в гаї – в гаю, на торзі – на торгу</i>); іменників місцевого відмінка множини (<i>кістками – костями, крильми – крилами, чобітьми – чоботями тощо</i>).	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен	<i>Написання звернення до громадян міста (села) щодо чистоти довкілля.</i>	Перевірка виконаної роботи
32.	Закінчення іменників III відміни в орудному	2	2	Словесний	Конспект,	<i>Переказування</i>	Перевірка

	відмінку. Словозміна іменників IV відміни.			метод Репродуктив- ний метод	підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен	тексту наукового чи публіцистичного стилю, що містить незмінювані іменники.	виконаної роботи
33.	Особливості кличного відмінка. Творення й відмінювання чоловічих та жіночих імен по батькові.	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен	<i>Висловлення подяки</i> незнайомим людям за допомогу.	Перевірка виконаної роботи
34.	Прикметник. Відмінкові закінчення прикметників. Вищий і найвищий ступені порівняння прикметників. Вживання прикметникових суфіксів і префіксів зі значенням суб'єктивної оцінки (<i>величезний, манюсінський, тонкуватий, завеликий, старенький, предобрый</i>). Прикметники, що перейшли в іменники.	2	2	Словесний метод Репродуктив- ний метод	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен	<i>Написання есе</i> про явище природи, що викликає найбільше захоплення й здивування.	Перевірка виконаної роботи
35.	Числівник. Складні випадки узгодження й відмінювання числівника.	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література,	<i>Складання діалогів,</i> що містять запитання і відповіді з числівниками на позначення дат і часу певних подій.	Перевірка виконаної роботи
36.	Займенник та прислівник. Написання займенників та прислівників. Синонімічні способи вираження різного ступеня ознаки, використання прислівників <i>дуже, вельми, занадто, мало, вкрай, зовсім,</i>	2	2	Словесний метод Репродуктив- ний метод	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне	<i>Читання й коменту-</i> <i>вання афоризмів,</i> що містять заперечні та неозначені займен- ники.	Перевірка виконаної роботи

	особливо, трохи, дещо, злегка та ін.,				забезпечен		
37.	Дієслово. Складні випадки словозміни дієслів <i>дати, їсти, відповісти, бути</i> та ін. Паралельні форми вираження наказового способу дієслів 1 та 2 особи множини (<i>ходімо – ходім, візьміте – візьміть, визначте – визначіть, підтвердьте – підтвердіть</i>).	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен	<i>Написання есе про реальну чи віртуальну мандрівку до одного з семи чудес України.</i>	Перевірка виконаної роботи
38.	Дієслівні форми. Дієприкметники та дієприслівники. Дієприслівникові та дієприкметникові звороти. Активні й пасивні дієприкметники.	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	<i>Складання діалогів за умовами запропонованої ситуації спілкування із використанням таких дієслів, що не мають розрізнення за категорією роду.</i>	Перевірка виконаної роботи
39.	Модульна робота №4.	2	2	Практичний метод		Повторення вивченого	Перевірка роботи
40.	Мовна стійкість як ключова риса національномовної особистості Поняття мовної стійкості. Джерела, що живлять мовну стійкість.	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	<i>Підготовка проекту «Приклади мовної стійкості у художній літературі й українському кіно»</i>	Перевірка проекту
	II курс – 60 годин, 4 модулі Модуль 5 (годин)						
41.	Практична риторика Засоби мовного вираження промови. Метафора, метонімія, їхня роль у мовленні.	2	2	Словесний метод Метод розумової	Конспект, підручник, словники, довідкова	<i>Розпізнавання тропів і риторичних фігур; збагачення тексту й</i>	Перевірка тексту

				діяльності	література, компютерне забезпечен.	речень тропами й фігурами.	
42.	Риторичні фігури (антитеза, градація, повторення, риторичне запитання, звернення, порівняння).	2	2	Практичний метод	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	Написання висловлень із використанням тропів і фігур; зміна висловлення за допомогою тропів; добір жанрів і текстів для вживання конкретних мовних засобів.	Перевірка роботи
43.	Синтаксична норма Поняття синтаксичної норми. Синтаксична помилка. Складні випадки синтаксичного узгодження (УПА засвідчила; до міста Старий Самбір; у місті Чернівці).	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	Переказування текстів різних стилів; висловлення власних вражень від перегляду цікавого фільму.	Публічний виступ перед аудиторією
44.	Складні випадки і варіанти синтаксичного керування (відгук про роботу, радіти з перемоги і радіти перемозі; потреба в підручниках; не вживати заходів; не викликає довіри; враження від фільму; командувач військ; багатий на копалини і багатий копалинами; близько десятиї години; переміг завдяки вам; посіяла біля хати, за нашими розрахунками).	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	Редагування тексту/речень; Формулювання цілей; написання есе .	Перевірка роботи
45.	Уживання прийменників в і на з	2	2	Словесний	Конспект,	Колективне	Перевірка

	<p>географічними назвами і просторовими іменниками (<i>відбувається в Україні, побувати в Німеччині; поглянути на Вкраїну; жити на Черкащині; піднятися на Еверест</i>).</p> <p>Словосполучення з прийменником <i>по</i> (<i>піти по гриби; по цей день; блукати по полю; триватиме з лютого по квітень; кожному по сувенірові; зауваження по суті тощо</i>).</p> <p>Словосполучення з прийменниками <i>в(у), при, за, із-за</i> (<i>посіяти у дощ; працювати в бібліотеці; росте при дорозі; за часів Мазепи; за активної підтримки</i>).</p> <p>Вживання похідних сполучників.</p>			метод Метод розумової діяльності	підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	складання розповіді про уявну (віртуальну) мандрівку Україною.	роботи
46.	<p>Варіанти граматичного зв'язку підмета й присудка (<i>Він був активним учасником тих подій. Мій однокласник – директор школи. Перегляд вистави становить частину нашого плану на вихідний. Висіло багато картин; більшість громадян учора підтримали; більшість депутатів проголосувало; батько з сином відвідали; виставка-продаж вразила</i>).</p> <p>Пасивні конструкції з дієсловами на –ся.</p> <p>Синтаксичні конструкції з формою на -но, -то.</p>	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	Написання запрошення друзів-іноземцям на спортивний матч в Україні; написання розповіді «Зірки українського спорту».	Перевірка роботи
47.	Порядок слів у реченні. Односкладні й неповні речення. Прості ускладнені речення.	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	Висловлення захоплення наполегливістю й досягненнями українських параолімпійців.	Перевірка роботи
48.	Правила побудови складних речень.	2	2	Словесний	Конспект,	Ускладнення простих	Перевірка

	Логічні помилки в складних реченнях.			метод Метод розумової діяльності	підручник, словники, довідкова література, комп'ютерне забезпечен.	речень порівняль- ними зворотами і звертаннями; <i>складання особистої програми збережен- ня здорового довкі- лля.</i>	роботи
49.	Види і типи складних речень.	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, комп'ютерне забезпечен.	<i>Висловлення</i> захоплення красою природи в улюблену пору року із вживанням складних речень різних видів.	Перевірка роботи
50.	Модульна робота №5.	2	2	Практичний метод		Повторення вивченого	Перевірка роботи
51.	Пунктуаційна норма Пунктуаційна помилка. Тире між підметом і присудком у простому реченні.	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, комп'ютерне забезпечен.	<i>Виразне читання</i> текстів різних стилів, інтонування їх відповідно до наявних розділових знаків; <i>редагування</i> тексту.	Перевірка роботи
52.	Розділові знаки у простих реченнях, ускладнених - звертаннями; - однорідними членами речення; - відокремленими означеннями, прикладками, обставинами;	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, комп'ютерне забезпечен.	<i>Записування</i> сприйнятого на слух тексту, поставлення розділових знаків.	Перевірка роботи

	- вставними словами і реченнями.						
53.	Кома та крапка з комою у складному реченні.	2	2	Словесний метод Репродуктивний метод	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	<i>Виконання вправ на переписування речень і розставлення розділових знаків.</i>	Перевірка роботи
54.	Двокрапка у складному реченні.	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	<i>Написання есе «Ця музика спонукає до думок»; «Читання робить нас кращими».</i>	Перевірка роботи
55.	Тире у складному реченні.	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	<i>Написати власне висловлення «Бути людиною — це відчувати свою відповідальність (А. Сент-Екзюпері)».</i>	Перевірка роботи
56.	Розділові знаки при прямій мові.	2	2	Словесний метод Репродуктивний метод	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	<i>Виконання вправ на переписування речень і розставлення розділових знаків.</i>	Перевірка роботи
57.	Повторення вивченого: синтаксис і пунктуація.	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література,	Підготовка до модульної роботи.	

					комп'ютерне забезпечен.		
58.	Модульна робота №6.	2	2	Практичний метод		Повторення вивченого	Перевірка роботи
59.	Стилістична норма Стилістична помилка. Стилістичне використання багатозначних слів і омонімів, синонімів, антонімів і паронімів.	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, комп'ютерне забезпечен.	<i>Уточнення</i> значень слів і сфери вживання їх; <i>розрізнення</i> близьких за значенням слів; <i>заміна</i> в тексті слів синонімічними; <i>вибирання</i> з лексичного запасу або зі словника найбільш влучного для висловлення власної думки; <i>складання</i> речень з поданими синоні- мами.	Перевірка роботи
60.	Стилістичні особливості слів іншомовного походження. Стилістичне забарвлення лексики. Книжна й розмовна лексика. Оцінна лексика.	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, комп'ютерне забезпечен.	<i>Визначення</i> стилістичного забарвлення словотворчих засобів. Виконання вправ.	Перевірка роботи
61.	Стилістична роль неологізмів і застарілої лексики.	2	2	Словесний метод	Конспект, підручник,	<i>Визначення</i> стилістичного	Перевірка роботи

				Метод розумової діяльності	словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	забарвлення словотворчих засобів. Виконання вправ.	
62.	Стилістичне забарвлення фразеологізмів. Виразальні можливості фразеологізмів.	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	Укласти короткий фразеологічний словник (50 фразеологізмів)	Перевірка роботи
63.	Стилістичні особливості засобів словотвору. Стилістичні особливості частин мови.	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	Заміна в тексті речень стилістично доречними.	Перевірка роботи
64.	Вимоги до вживання синтаксичних одиниць у різних стилях.	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	Складання речень для певного стилю визначення й обґрун- тування стилю.	Перевірка роботи
65.	Практична риторика Інформаційні жанри (представлення, пояснення, інструкція, повідомлення).	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	Збирання необхідної інформації й допо- міжного матеріалу для написання тек- стів різних жанрів.	Перевірка роботи

66.	Діалогічні жанри (бесіда, телефонна розмова, листування).	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	Складання діалогу телефонної розмови з керівником фірми. Складання тексту офіційного листа.	Перевірка роботи
67.	Оцінювальні жанри (похвала, осуд, рецензія, характеристика).	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	Написання рецензії на навчальний посібник. Написання характеристики на старосту групи.	Перевірка роботи
68.	Етикетні жанри (привітання, вибачення).	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.	Укладання привітання.	Перевірка роботи
69.	Повторення вивченого. Підготовка до підсумкової контрольної роботи.	2	2	Словесний метод Метод розумової діяльності	Конспект, підручник, словники, довідкова література, компютерне забезпечен.		
70.	Підсумкова контрольна робота.	2	2	Практичний метод			Перевірка роботи

5. Теми семінарських занять

<i>№ з/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Кількість годин</i>
1	Слова власне українські й запозичені. Виправдані й небажані запозичення. <i>Виступ</i> під час семінару-дискусії «Які слова руйнують наше життя?»	2
2	Основні групи фразеологізмів, багатозначність, синонімія й антонімія фразеологізмів. Уживання слів у фразеологізмах відповідно до їхнього стилістичного забарвлення. Риси гарного співрозмовника. Вимоги до мовлення оратора. Комунікативний стан мовця. Види слухання. Цілі слухання. Контакт з аудиторією.	2
3	Мовна стійкість як ключова риса національномовної особистості. Поняття мовної стійкості. Джерела, що живлять мовну стійкість.	2
4	Стилістичні особливості слів іншомовного походження. Стилістичне забарвлення лексики. Книжна й розмовна лексика. Оцінна лексика.	2
5	Стилістична роль неологізмів і застарілої лексики.	2
Разом		10

6. Теми практичних занять

<i>№ з/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Кількість годин</i>
1	Поняття норми в сучасній українській літературній мові Нормативне й ненормативне мовлення. Типи норм. <i>Укладання</i> словника рідко вживаних слів та тематичного словника українських фразеологізмів.	2
2	Лексичні й фразеологічні синоніми, антоніми. Синонімічне багатство української мови. <i>Написання</i> есе «Прекрасна мить життя», «Чарівність і могутність слова». Модульна робота №1.	2
3	Систематизація інформації про певне слово з різних лексико-графічних джерел, «Синоніми у творах Михайла Стельмаха».	2
4	<i>Письмове обґрунтування</i> свого вибору на визначену тему: «Електронна чи паперова книга?», «Улюблений вид дозвілля», «Мій вибір – здоровий спосіб життя», «Чи потрібно вчитися заощаджувати?», «Мій вибір – жити й творити в Україні», «Що означає «бути відповідальним»?». Модульна робота №2.	2
5	<i>Написання есе</i> на теми: «Життя в гармонії з природою», «Чого варто уникати в спілкуванні», «Гаджети чи реальне	2

	спілкування?»	
6	Модульна робота №3. Диктант з граматичним завданням.	2
7	<i>Складання розповіді про подорож Україною або світом із зазначенням назв мешканців відвіданих місць.</i>	1
8	<i>Написання звернення до громадян міста (села) щодо чистоти довкілля.</i>	1
9	<i>Написання есе про явище природи, що викликає найбільше захоплення й здивування.</i>	1
10	<i>Складання діалогів, що містять запитання і відповіді з числівниками на позначення дат і часу певних подій.</i>	1
11	Модульна робота №4. <i>Складання діалогів за умовами запропонованої ситуації спілкування із використанням таких дієслів, що не мають розрізнення за категорією роду.</i>	2
12	<i>Написання запрошення друзів-іноземцям на спортивний матч в Україні; написання розповіді «Зірки українського спорту».</i>	2
13	<i>Висловлення захоплення красою природи в улюблену пору року із вживанням складних речень різних видів.</i>	1
14	Модульна робота №5. <i>Написати власне висловлення «Бути людиною — це відчувати свою відповідальність (А. Сент-Екзюпері)».</i>	2
15	<i>Виконання вправ на переписування речень і розставлення розділових знаків.</i>	1
16	Модульна робота №6. <i>Уточнення значень слів і сфери вживання їх; розрізнення близьких за значенням слів; заміна в тексті слів синонімічними; вибирання з лексичного запасу або зі словника найбільш влучного для висловлення власної думки; складання речень з поданими синонімами.</i>	2
17	<i>Визначення стилістичного забарвлення словотворчих засобів. Виконання вправ.</i>	1
18	<i>Укласти короткий фразеологічний словник (50 фразеологізмів).</i>	1
19	<i>Складання речень для певного стилю визначення й обґрунтування стилю.</i>	1
20	<i>Складання діалогу телефонної розмови з керівником фірми.</i>	1
21	<i>Складання тексту офіційного листа.</i>	1
22	<i>Написання рецензії на навчальний посібник.</i>	1
23	<i>Складання тексту офіційного листа.</i>	1
24	<i>Написання рецензії на навчальний посібник.</i>	1
25	<i>Написання характеристики на старосту групи.</i>	1
26	<i>Укладання привітання (до різних свят).</i>	1
27	Підсумкова контрольна робота.	2
Разом		38

7. Теми лабораторних занять

<i>№ з/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Кількість годин</i>
1		
Разом		

8. Самостійна робота

<i>№ з/п</i>	<i>Назва теми</i>	<i>Кількість годин</i>
1		
Разом		

9. Індивідуальні завдання

<i>№ теми</i>	Тема дисципліни	Вид завдання	Форма контролю
1	2	3	4

10. Методи навчання

<i>№ з/п</i>	Вид заняття	Методи навчання
1	2	3
1	Лекції	Словесний метод з використанням мультимедії, відео презентацій, проблемно-пошуковий
2	Семінарські заняття	Словесний метод з використанням мультимедії, відеопрезентацій

3	Практичні заняття	Виконання вправ, тестових завдань, складання студентського проекту, написання есе, власного висловлення, рецензій, характеристик, складання діалогів, розповідей, проведення діагностичної роботи тощо.
---	-------------------	---

11. Методи контролю

№ з/п	Вид заняття	Методи контролю
1	2	3
1	Лекції	Усне опитування, тестові завдання
2	Семінарські заняття	Усне опитування, тестові завдання
3	Практичні заняття	Письмове опитування: перевірка вправ, робіт зв'язного мовлення, диктантів тощо

12. Методичне забезпечення

1. Витяг з робочого навчального плану.
2. Типова навчальна програма дисципліни.
3. Робоча програма навчальної дисципліни.
4. Навчально-методичні картки занять.
5. Критерії оцінювання знань і вмінь студентів з дисципліни.
6. Завдання з методичними рекомендаціями для семінарських та практичних занять.
7. Засоби діагностики рівня знань студентів:
 - завдання для тематичного оцінювання;
 - тестові завдання;
 - творчі завдання;
 - таблиці, вправи;
 - зразки документів;
 - завдання для підсумкової контрольної роботи;

- завдання для ККР.

8. Основна та додаткова література.

9. Навчально-методичне та матеріально-технічне забезпечення.

13. Рекомендована література

ОСНОВНА:

1. *«Українська мова (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти, Ющук І. П. (2018)*
2. *«Українська мова (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти, Голуб Н. Б; Новосьолов В. І. (2018)*
3. *«Українська мова (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти, Шевчук С. В. (2018)*
4. *«Українська мова (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти, Авраменко О. М. (2018)*
5. *«Українська мова (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти, Глазова О. П. (2018)*
6. *«Українська мова (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти, Заболотний О. В., Заболотний В.В. (2018)*
7. Заболотний О.В., Заболотний В.В. Українська мова: Підручник для 11 класу. Рівень стандарту. – К: «Генеза», 2012.
8. Авраменко О.М. Українська мова та література: Довідник. Завдання у тестовій формі. – К: Грамота, 2011, 2012, 2013.

14. Інформаційні ресурси

№ з/п	Назва наочних посібників, обладнання, технічних засобів	Кількість
1	2	3
1.	Мультимедійний проектор	1
2.	Ноутбук	1
3.	Відеопрезентації	18

Модульна робота №1

Варіант 1

1.Доповніть речення (1б.):

Лексикографія – це.....

2. Коротко охарактеризуйте словник неологізмів (1б.)

3.Лексичну помилку допущено в рядку (1б.):

А брати участь, природні зони

Б музична школа, військова форма

В. вимикати світло, напруга в електромережі

Г серцеві слова, туристське спорядження

4.. Багатозначними є всі слова в рядку (1б.):

А зелений, час, вечір

Б дощ, сніг, миша

В суниця, дід, летіти

Г співати, батько, шимпанзе

5. Виділені слова є омонімами в рядку (1б.):

А **гострий** на язик – **гострий** ніж

Б сорочка з **байки** – вивчити **байку**

В голова зборів – розумна голова

Г людина сміється – сонце сміється

6. До професійної лексики належать усі слова в рядку (1б.):

А швартові, камбуз, докер

Б місто, низький, файно.

В краєвид, кінозал, банкомат

Г тролейбус, Запоріжжя, осінь.

7. Слово *одіозний* означає (1б.):

А незвичайний

Б дуже відомий

В дуже неприємний

Г величний

8. Доберіть до кожного фразеологізму синонім-фразеологізм (1б.)

Виводити на чисту воду-

Стелитися під ноги-

Намотати на вус –

Облизня піймати –

Знати, де раки зимують –

9. Напишіть есе «Чарівність і могутність слова» (3б.)

Варіант 2

1. Доповніть речення (1б.):

Лексичне значення слова – це.....

2. Коротко охарактеризуйте орфоепічний словник (1б.)

3. Лексичну помилку допущено в рядку (1б.):

А непридатний до вжитку

Б скасувати засідання

В виявляється прикладом

Г зважати на правила

4. Загальноновживаними є всі слова в рядку (1б.):

А юрист, інститут, зріти, голова

Б сестра, низький, щастя, кімната

В секретар, парафія, стражденний, ковзани

Г трава, камбуз, повільно, межа

5. Слово іншомовного походження наведено першим у синонімічному ряді (1б.)

А здогад, гіпотеза

Б пафос, запал

В минуций, ефемерний

Г короткий, лаконічний

6. Омоніми є в рядку (1б.)

А золоті руки – золотий перстень

Б цвіт яблуні – цвіт – надії

В на піщаній косі – стрічка в косі

Г грає море – грає на скрипці

7. Слово *автентичний* означає (1б.)

А урівноважений, гармонійний

Б справжній, відповідний оригіналові

В давній

Г місцевий, корінний

8. Замініть крилаті вислови одним словом-синонімом(1б.)

А крутити хвостом –

Б вивести на чисту воду –

В заливатись слізьми –

Г заморити черв'яка –

9. Напишіть есе «Прекрасна мить життя» (3б.)

Модульна робота №2

Письмове обґрунтування свого вибору на визначену тему: «Електронна чи паперова книга?», «Улюблений вид дозвілля», «Мій вибір – здоровий спосіб життя», «Чи потрібно вчитися заощаджувати?», «Мій вибір – жити й творити в Україні», «Що означає «бути відповідальним»?».

Модульна робота №3

Диктант з граматичним завданням.

МАРУСЯ ЧУРАЙ

Є прадавні скарби, що намертво лежать у землі, і є живі скарби, що йдуть по землі від покоління до покоління, огортаючи глибинним чаром людську душу. До таких національних скарбів належить і наша лірична пісня.

Погортайте сторінки сивих віків, вчитайтесь в прості і хвилюючі слова пісень — і вам відкриється багато поетичних таємниць, ви почуєте голоси великих творців, імена яких розгубила історія, і м и навряд чи знайдемо багато сіячів, чия поетична нива, ставши народною, квітує по всій землі українській.

І тільки тоді, крізь тумани часу, окреслиться схожа на легенду постать творця. До таких славнозвісних постатей і належить народна поетеса Маруся Чурай.

Народжена для любові, вона не знала її радощів і всі свої надії, все своє любляче серце по краплині сточила в неперевершені пісні, що й зараз бентежно озиваються в наших серцях і вражають нас глибиною і щирістю висловленого в них почуття, чарівністю мелодій.

І зацвіла, закрасувала калиною на лугах нашого мелосу творчість народної поетеси.

Три віки ходить пісня Марусі Чурай по нашій землі, три віки любові вже подарувала дівчина людям. А попереду — вічність, бо велика любов і велика творчість — невмирущі (За М. Стельмахом, 178 слів).

Виконання граматичного завдання.

1 варіант

- 1.Виконати морфемний та словотвірний аналіз слова *прадавні*.
- 2.Доберіть усі можливі синоніми до слова *намертво*, що в першому реченні.
- 3.Доберіть антонім до слова *вічність*, що в останньому реченні.

2 варіант

- 1.Виконати морфемний та словотвірний аналіз слова *глибинним*.
2. Доберіть усі можливі синоніми до слова *національних*, що в другому реченні. реченні.
- 3.Доберіть антонім до слова *невмирущі*, що в останньому реченні.

Модульна робота №4

I.Виконайте тестові завдання (*кожна правильна відповідь – 1б.*)

1.Вкажіть рядок з неправильною відповіддю. Обґрунтуйте свою думку.

А) У словах радісно, весело, корисно буква о – закінчення.

Б) Слово перелле написано правильно.

В) Слова сміття, колосся, волосся вживаються тільки в однині.

Г) Слова по-перше, по-друге, мабуть, щоправда, а втім, отже завжди вставні.

Д) Слова коралі й корали мають різне лексичне значення.

2.Вкажіть рядок з правильною відповіддю. Обґрунтуйте свою думку.

А) Слово безбройний написано правильно.

Б) Слова ніби, нібито, мовбито, наче, неначе, все-таки, навіть, майже, адже, принаймні, при тому, при цьому, тим часом, до того ж, приблизно, буквально, якраз ніколи не бувають вставними словами і не виділяються комами.

В) Правильно казати: «Їду до міста Київ».

Г) У реченні “Вулиця була освічена місяцем” немає лексичної помилки.

Д) За емоційним забарвленням речення характеризують як поширені й непоширені.

3.Вкажіть рядок з неправильною відповіддю. Обґрунтуйте свою думку.

А) Слова лише і тільки синоніми.

Б) У слові замок наголос може змінити лексичне значення.

В) У словах пісні, хати, миски наголос змінює граматичне значення.

Г) Слово може в реченні «Він може виконати це завдання самостійно» є вставним.

Д) Слова Міссісіпі, Брюссель, Таллінн написані правильно.

4.Визначте неправильне твердження. Обґрунтуйте відповідь.

А) У реченні “За півтора місяці починаються канікули” немає помилок.

Б) Цікаве міроприємство, приймати участь, смачне блюдо – ненормативні вислови.

В) Дякуючи допомозі (підтримці), дякуючи турботі, дякуючи створеним умовам – помилкові вислови.

Г) Особиста власність, особиста думка, особисте життя, особові дієслова – правильні словосполучення.

Д) У слові камінь у родовому відмінку можуть бути закінчення –я і –ю.

5.Вкажіть речення, у якому немає лексичних помилок. Обґрунтуйте відповідь.

А) Завдання батьків – прививати в дітей любов до мови.

Б) Я ще не мала пригоди спілкуватися з відомим письменником.

В) Цей посібник стане в нагоді школярам, студентам і педагогам.

Г) Не забудь написати адрес на бандеролі.

Д) Доповідач спирався на багаторічні дослідження.

6.Визначте правильне твердження. Обґрунтуйте відповідь.

А) Слова свято, різдв'яний, морквяний, мавпячий, дит'ясла написані правильно.

Б) Деякі дієслова наказового способу мають дві паралельні форми другої особи однини: визначити – визнач і визначи, застругати – застругай і застружи, креслити – кресль і кресли, плескати – плещи і плескай, провітрити – провітр і провітри, хникати – хникай і хнич.

В) Прийменник – це самостійна частина мови.

Г) Слова міськком, священник, священний треба писати з подвоєними літерами.

Д) Речення «Біжить вода і сріблом ллється (О. Маковей)» складне.

7.Визначте неправильне твердження. Обґрунтуйте відповідь.

А) Твердження «Морфологія вивчає слова як частини мови» правильне.

Б) Слова кожен, котрийсь, будь-який – займенники.

В) В іменниках хлопче, друже, краю правильно утворено форму кличного відмінка.

Г) У числівниках двісті, шістдесят, вісімсот відмінюємо тільки другу частину.

Д) Шостий, сто перший, вісімнадцятий – порядкові числівники.

8.Визначте правильне твердження. Обґрунтуйте відповідь.

- А) Числівники сто, десять, шістнадцять прості.
- Б) Босий, меткий, щирый – відносні прикметники.
- В) Прикметник – це самостійна частина мови, що вказує на кількість або порядок предметів при лічбі.
- Г) Частку не з прикметниками невеселий день, нещирий друг, некрасива сукня пишемо разом.
- Д) Слова що/сь, де/хто, будь/який, кого/сь треба писати разом.

9. Визначте неправильне твердження. Обґрунтуйте відповідь.

- А) Слова переклад, вибір, блакить утворені безафіксним способом.
- Б) Слова двоє, троє, семеро – кількісні збірні числівники.
- В) Слова пріорітет, бинт, джінси, чіпси написані правильно.
- Г) Пісня, краса, воля, сирота – іменники І відміни.
- Д) Слова ніхто, нікого, ніякий – заперечні займенники.

10. Визначте правильне твердження. Обґрунтуйте відповідь.

- А) Займенником називаємо самостійну частину мови, що вказує на ознаку предмета.
- Б) Слова нового, новим, нових спільнокореневі.
- В) День, щодня, щоденний, щоденник – форми слова.
- Г) Речення «Розкажи мені мамо про долю мою» ускладнене однорідними членами речення.
- Д) Слова наллє, різдвяний, щасливий, чар-зілля, пів-Європи написані правильно.

11. Визначте правильне твердження. Обґрунтуйте відповідь.

- А) У висловлюванні Панаса Мирного «Наша мова це одяг нашого духу» розділових знаків не має бути.

Б) У словосполученнях самий кращий день, на протязі тижня, двадцять лютого, цікаві заходи граматичних помилок немає.

В) Слова когут, плай, вивірка, пательня, бульба діалектні.

Г) У реченні «Олена Петрівна працює з тридцятьма чотирма учнями» числівник вжито в місцевому відмінку.

Д) За будовою речення бувають окличні й неокличні.

12.Визначте правильне твердження. Обґрунтуйте відповідь.

А) Сопрано, октава, тріо, квартет – професійні слова.

Б) Слова троє, потроїти, по-третє, третій – числівники.

В) Слова корисно, добре, взимку, по-нашому мають закінчення.

Г) Слова лимон, колосся, листя, ворота, канікули мають форму однини й множини.

Д) Слова метро, кіно, пальто, бюро, пюре невідмінювані.

II. Напишіть висловлення захоплення красою природи в улюблену пору року із вживанням складних речень різних видів.

Модульна робота №5

Написати власне висловлення «Бути людиною — це відчувати свою відповідальність (А. Сент-Екзюпері)».

Модульна робота №6

Варіант 1

I. Виконайте тестові завдання:

I. Речення Запахло воском від порогу, і тінь метнулась на стіні (М.Шевчук):

- А) складносурядне;
- Б) складнопідрядне;
- В) безсполучникове.

II. Назвіть зайве речення. З'ясуйте, за якою ознакою воно зайве:

- А) А дзвін про щось і плаче, і питає, а я його не можу ще почути (О.Пахльовська);
- Б) Він почепив картуз, скинув пальто, почав був ходити по хаті, але швидко втомився й сів до столу (Л.Яновська);
- В) І погасло небо, і землі не чути (М.Вінграновський).
- Г) І повнилась тишею неба просинь, і смутком прозорився день погожий. (Т.Світлична)

III. У реченні Під час вибухів на тлі чорного неба викарбовувався паровоз і три м'які вагони поблискували дзеркальними вікнами (С.Скляренко) кома не ставиться, тому що частини складносурядного речення:

- А) питальні речення;
- Б) спонукальні речення;
- В) окличні речення;
- Г) номінативні речення;
- Г) безсполучникові речення (при цьому присудки цілком однорідні за значенням);
- Д) мають спільне підрядне речення; Е) мають спільний член речення.

IV. У складносурядному реченні Почалася у сонця безсонниця і подовшали раптом дні (В.Симоненко) ставиться:

- А) кома;
- Б) тире;
- В) крапка з комою.

V. У складнопідрядному реченні Кожному спадає такої миті на думку чи не стукається до їхніх осель чергова біда? (Д.Міщенко) ставиться:

- А) кома;
- Б) тире;
- В) двокрапка;

Г) крапка з комою.

VI. У реченні Другу гінку вони вже не загонили нарізно, а орали спільно, плуг за плугом і хоча під вітер увесь вид заднього плугатиря вкривала чорна машкара чорнозему, вони не розрізнялися, а тільки мінялися плугами й по черзі порошили собі очі... (Л.Яновська) між сполучниками сурядності й підрядності кома:

А) ставиться;

Б) не ставиться

VII. У реченні Вельможний господар щедро частував своїх гостей дорогими винами, після вечері ж мали бути ще танці, музики й інші забавки (А.Кащенко) ставиться кома тому, що його частини виражають:

А) одночасність;

Б) послідовність.

VIII. У реченні Але пострілюй надокруж очима: страшніші завжди ті, що за плечима (В.Забаштанський) ставиться двокрапка тому, що:

А) друга частина безсполучникового речення пояснює, розкриває зміст першої (можна вставити а саме);

Б) друга частина безсполучникового речення доповнює першу (можна вставити що);

В) друга частина безсполучникового речення виражає причину того, що говориться в першій (можна вставити бо);

Г) у першій частині безсполучникового речення пропущено і побачив, і почув, і відчув.

IX. У реченні Звабиш калачем – не відженеш і бичем (Нар.тв.) ставиться тире, тому що:

А) друга частина безсполучникового речення виражає наслідок або висновок того, про що говориться в попередній частині;

Б) перша частина речення вказує на час або умову того, про що говориться в частині;

В) зміст частин безсполучникового речення зіставляється;

Г) зміст частин безсполучникового речення протиставляється;

Г) у другій частині безсполучникового речення міститься порівняння;

Д) друга частина вказує на швидку зміну подій.

X. У реченні Московський князь вдоволено потирав руки його давній мрії, здається, починають сприяти попутні вітри (Д.Міщенко) слід поставити:

А) кому;

Б) двокрапку;

- В) тире;
- Г) крапку з комою.

II. Напишіть рецензію на навчальний посібник(на власний вибір).

Варіант 2

I. Виконайте тестові завдання:

I. Речення: Й допоки мати тримає під сонцем дитя, доти будуть суші земля й небо (Я.Гоян):

- А) складносурядне;
- Б) складнопідрядне;
- В) безсполучникове.

II. Назвіть зайве речення. З'ясуйте, за якою ознакою воно зайве:

- А) Нехай же сад всесвітній устає там, де ридала мати на руїні! (М.Рильський);
- Б) Погаснуть зорі в небі чорнім, котрі ми в серці берегли (Т.Чубач);
- В) Нове століття вже на видноколі, і час новітню створює красу (Л.Костенко);
- Г) Щоб нас укотре здивувати, грибами висіявся ліс (Т.Світлична).

III. У реченні Яким Микита ішов з цієї хатини і яким він повернувся? кома не ставиться, тому що частини складносурядного речення:

- А) питальні речення;
- Б) спонукальні речення;
- В) окличні речення;
- Г) номінативні речення;
- Г) безсполучникові речення (при цьому присудки цілком однорідні за значенням);
- Д) мають спільне підрядне речення; Е) мають спільний член речення.

IV. У складносурядному реченні Ще досвіду не списана сторінка а дощ для мене пише букваря (О.Пахльовська) ставиться:

А) кома;

Б) тире;

В) крапка з комою.

V. У складнопідрядному реченні Дорога давня молодіє де б твій веселий крок не став (М.Вінграновський) ставиться:

А) кома;

Б) тире;

В) двокрапка;

Г) крапка з комою.

VI. У реченні Хмельницький дуже радів з того, що Чорнота хотів одружитись з полькою, і поки той лежав хворий, він часто навідувався до його хати і, жартуючи, вихваляв красу й виховання нареченої свого товариша (А. Кашенко) між сполучниками сурядності й підрядності кома:

А) ставиться;

Б) не ставиться.

VII. У реченні Надворі стемніло, зачинили віконниці, я засвітив світло (Л.Яновська) ставиться кома тому, що його частини виражають:

А) одночасність;

Б) послідовність.

VIII. У реченні Виговський спустив очі додолу: він по очах старого Стеткевича вгадав його думки (І.Нечуй-Левицький) ставиться двокрапка тому, що:

А) друга частина безсполучникового речення пояснює, розкриває зміст першої (можна вставити а саме);

Б) друга частина безсполучникового речення доповнює першу (можна вставити що);

В) друга частина безсполучникового речення виражає причину того, що говориться в першій (можна вставити бо);

Г) у першій частині безсполучникового речення пропущено і побачив, і почув, і відчув.

IX. У реченні Сонце гріє, сонце сяє - вся природа воскресає(Нар. тв.) ставиться тире тому, що:

А) друга частина безсполучникового речення виражає наслідок або висновок того, про що говориться в попередній частині;

Б) перша частина речення вказує на час або умову того, про що говориться в другій частині;

В) зміст частин безсполучникового речення зіставляється;

- Г) зміст частин безсполучникового речення протиставляється;
- Ґ) у другій частині безсполучникового речення міститься порівняння;
- Д) друга частина вказує на швидку зміну подій.
- Х. У реченні Є старий закон акторська доля - з меду та отрути (Д.Павличко) слід поставити:
 - А) кому;
 - Б) двокрапку;
 - В) тире;
 - Г) крапку з комою.

II. Напишіть рецензію на навчальний посібник(на власний вибір).